



MALAYSIA

**PENYATA RASMI PARLIMEN
DEWAN RAKYAT**

**PARLIMEN KEEMPAT BELAS
PENGKAL KEEMPAT
MESYUARAT KEDUA**

K A N D U N G A N

RANG UNDANG-UNDANG:

Rang Undang-undang Perbekalan 2022 (Halaman 1)

USUL:

Anggaran Pembangunan 2022 (Halaman 29)

SENARAI KEHADIRAN AHLI-AHLI PARLIMEN**29 OKTOBER 2021 (JUMAAT)****Ahli-Ahli Yang Hadir:**

1. YB Datuk Azhar bin Azizan @ Harun – Tuan Yang di-Pertua
2. YAB. Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob (Bera)
3. YB. Dato' Seri Mohamed Azmin bin Ali (Gombak)
4. YB. Dato' Seri Hishammuddin bin Tun Hussein (Sembrong)
5. YB. Dato' Sri Haji Fadillah bin Yusof (Petrajaya)
6. YB. Dato' Sri Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar (Santubong)
7. YB. Datuk Seri Dr. Ronald Kiandee (Beluran)
8. YB. Dato' Tuan Ibrahim bin Tuan Man (Kubang Kerian)
9. YB. Dato' Seri Hamzah bin Zainudin (Larut)
10. YB. Dato' Sri Alexander Nanta Linggi (Kapit)
11. YB. Tuan Khairy Jamaluddin Abu Bakar (Rembau)
12. YB. Datuk Seri Dr. Adham bin Baba (Tenggara)
13. YB. Dato' Sri Mustapa bin Mohamed (Jeli)
14. YB. Dato' Saifuddin Abdullah (Indera Mahkota)
15. YB. Dato' Sri Hajah Nancy Shukri (Batang Sadong)
16. YB. Tan Sri Noh bin Haji Omar (Tanjong Karang)
17. YB. Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim (Arau)
18. YB. Dato' Seri Ahmad Faizal bin Azumu (Tambun)
19. YB. Dato' Sri Ikmal Hisham bin Abdul Aziz (Tanah Merah)
20. YB. Tuan Mohd Shahar bin Abdullah (Paya Besar)
21. YB. Datuk Seri Haji Ahmad bin Hamzah (Jasin)
22. YB. Datuk Zahidi bin Zainul Abidin (Padang Besar)
23. YB. Dato' Eddin Syazlee bin Shith (Kuala Pilah)
24. YB. Datuk Seri Ir. Dr. Wee Ka Siong (Ayer Hitam)
25. YB. Datuk Seri M. Saravanan (Tapah)
26. YB. Datuk Seri Panglima Dr. Maximus Johnity Ongkili (Kota Marudu)
27. YB. Tan Sri Datuk Seri Panglima Haji Annuar bin Haji Musa (Ketereh)
28. YB. Dato' Sri Reezal Merican bin Naina Merican (Kepala Batas)
29. YB. Dato' Dr. Noraini Ahmad (Parit Sulong)
30. YB. Datuk Seri Rina binti Mohd Harun (Titiwangsa)
31. YB. Dato' Seri Mahdzir bin Khalid (Padang Terap)
32. YB. Datuk Dr. Hajah Zuraidda binti Kamaruddin (Ampang)
33. YB. Datuk Halimah binti Mohamed Sadique (Kota Tinggi)
34. YB. Dato' Mohd Rashid bin Hasnon (Batu Pahat) – Timbalan Tuan Yang di-Pertua
35. YB. Dato' Sri Haji Abdul Rahman bin Mohamad (Lipis)
36. YB. Dato' Sri Dr. Haji Ismail bin Haji Abd Muttalib (Maran)
37. YB. Dato' Sri Dr. Haji Ismail bin Haji Mohamed Said (Kuala Krau)
38. YB. Datuk Mastura binti Mohd Yazid (Kuala Kangsar)
39. YB. Dato' Kamarudin Jaffar (Bandar Tun Razak)
40. YB. Dato' Dr. Haji Noor Azmi bin Ghazali (Bagan Serai)
41. YB. Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Hj. Samsudin (Masjid Tanah)
42. YB. Dato' Rosol bin Wahid (Hulu Terengganu)
43. YB. Tuan Jonathan bin Yasin (Ranau)
44. YB. Dato' Seri Dr. Santhara (Segamat)
45. YB. Dato' Mansor Othman (Nibong Tebal)
46. YB. Tuan Ali bin Biju (Saratok)
47. YB. Tuan Willie Anak Mongin (Puncak Borneo)
48. YB. Dato' Henry Sum Agong (Lawas)
49. YB. Datuk Aaron Ago Dagang (Kanowit)
50. YB. Dato' Hajah Hanifah Hajar Taib (Mukah)
51. YB. Datuk Haji Hasbi bin Haji Habibollah (Limbang)
52. YB. Tuan Arthur Joseph Kurup (Pensiangan)
53. YB. Datuk Haji Awang bin Hashim (Pendang)
54. YB. Tuan Haji Ahmad Amzad bin Mohamed @ Hashim (Kuala Terengganu)
55. YB. Dato' Sri Dr. Wee Jock Seng (Tanjung Piai)

56. YB. Dato' Hajah Siti Zailah binti Mohd Yusoff (Rantau Panjang)
57. YB. Dato' Haji Jalaluddin bin Alias (Jelebu)
58. YB. Datuk Mohamad bin Alamin (Kimanis)
59. YB. Tuan Haji Yamani Hafez bin Musa (Sipitang)
60. YB. Dr. Nik Muhammad Zawawi bin Haji Salleh (Pasir Puteh)
61. YB. Tuan Che Alias bin Hamid (Kemaman)
62. YB. Tuan Shahrizukirnain bin Abd Kadir (Setiu)
63. YB. Tuan Lukanisman bin Awang Sauni (Sibuti)
64. YB. Tuan Haji Ahmad Johnie bin Zawawi (Igan)
65. YB. Datuk Dr. Jeffrey Gapari Kitingan (Keningau)
66. YB. Dato' Sri Hasan bin Arifin (Rompin)
67. YB. Dato' Dr. Xavier Jayakumar a/l Arulanandam (Kuala Langat)
68. YB. Tuan Sabri bin Azit (Jerai)
69. YB. Tuan Ahmad Tarmizi bin Sulaiman (Sik)
70. YB. Tuan Ramli Bin Dato' Mohd Nor (Cameron Highlands)
71. YB. Dato' Syed Abu Hussin bin Hafiz Syed Abdul Fasal (Bukit Gantang)
72. YB. Tuan Yusuf bin Abd Wahab (Tanjong Manis)
73. YB. Tuan Steven Choong Shiau Yoon (Tebrau)
74. YB. Puan Rubiah binti Wang (Kota Samarahan)
75. YB. Tuan Larry Soon @ Larry Sng Wei Shien (Julau)
76. YB. Dato' Sri Mohd Najib bin Tun Haji Abdul Razak (Pekan)
77. YB. Tan Sri Mahiaddin bin Mohd Yassin (Pagoh)
78. YB. Dato' Sri Azalina Othman Said (Pengerang)
79. YB. Dato' Sri (Dr.) Richard Riot anak Jaem (Serian)
80. YB. Datuk Seri Mohd Redzuan bin Yusof (Alor Gajah)
81. YB. Datuk Seri Tengku Adnan bin Tengku Mansor (Putrajaya)
82. YB. Dato' Dr. Shamsul Anuar bin Nasarah (Lenggong)
83. YB. Tuan Nik Mohamad Abduh bin Nik Abdul Aziz (Bachok)
84. YB. Dato' Dr. Mohd Khairuddin bin Aman Razali (Kuala Nerus)
85. YB. Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji (Jelutong)
86. YB. Dato' Seri Tiong King Sing (Bintulu)
87. YB. Dato' Sri Bung Mokhtar bin Radin (Kinabatangan)
88. YB. Dato' Seri Haji Idris bin Jusoh (Besut)
89. YB. Dato' Sri Haji Tajuddin bin Abdul Rahman (Pasir Salak)
90. YB. Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Maslan (Pontian)
91. YB. Puan Wong Shu Qi (Kluang)
92. YB. Dr. Kelvin Yii Lee Wuen (Bandar Kuching)
93. YB. Dato' Sri Hajah Rohani binti Abdul Karim (Batang Lupar)
94. YB. Datuk Ahmad Jazlan bin Yaakub (Machang)
95. YB. Datuk Seri Panglima Abdul Azeez bin Abdul Rahim (Baling)
96. YB. Tuan Ahmad Fadhli bin Shaari (Pasir Mas)
97. YB. Tuan Haji Wan Hassan bin Mohd Ramli (Dungun)
98. YB. Tuan Abdul Latiff bin Abdul Rahman (Kuala Krai)
99. YB. Puan Vivian Wong Shir Yee (Sandakan)
100. YB. Puan Hajah Natrah Binti Ismail (Sekijang)
101. YB. Puan Rusnah Binti Aluai (Tangga Batu)
102. YB. Datuk Seri Panglima Hajah Azizah binti Datuk Seri Haji Mohd Dun (Beaufort)
103. YB. Datuk Abd. Rahim bin Bakri (Kudat)
104. YB. Datuk Haji Shabudin bin Yahaya (Tasek Gelugor)
105. YB. Datuk Wilson Ugak Anak Kumbong (Hulu Rajang)
106. YB. Dato' Haji Mohd Fasih bin Mohd Fakeh (Sabak Bernam)
107. YB. Tuan Cha Kee Chin (Rasah)
108. YB. Tuan Teh Kok Lim (Taiping)
109. YB. Dato' Haji Salim bin Sharif @ Mohd Sharif (Jempol)
110. YB. Dato' Mohd Nizar bin Haji Zakaria (Parit)
111. YB. Dato' Haji Che Abdullah bin Mat Naw. (Tumpat)
112. YB. Datuk Zakaria bin Mohd Eddis (Libaran)
113. YB. Dato' Haji Ahmad Nazlan bin Idris (Jerantut)
114. YB. Datuk Robert Lawson Chuah (Betong)
115. YB. Puan Noorita Binti Sual (Tenom)

116. YB. Tuan Haji Ahmad bin Hassan (Papar)
117. YB. Tuan Baru Bian (Selangau)
118. YB. Tun Dr. Mahathir bin Mohamad (Langkawi)
119. YB. Dato' Seri Utama Haji Mukhriz Tun Dr. Mahathir (Jerlun)
120. YB. Tengku Razaleigh Hamzah (Gua Musang)
121. YB. Dr. Maszlee bin Malik (Simpang Renggam)
122. YB. Tuan Syed Saddiq bin Syed Abdul Rahman (Muar)
123. YB. Dato' Wira Haji Amiruddin bin Haji Hamzah (Kubang Pasu)
124. YB. Datuk Dr. Shahrudin Bin Md. Salleh (Sri Gading)
125. YB. Tuan Su Keong Siong (Kampar)
126. YB. Dr. Azman bin Ismail (Kuala Kedah)
127. YB. Tuan Sim Chee Keong (Bukit Mertajam)
128. YB. Tuan Chan Ming Kai (Alor Setar)
129. YB. Tuan Ramkarpal Singh a/l Karpal Singh (Bukit Gelugor)
130. YB. Datuk Haji Hasanuddin bin Mohd Yunus (Hulu Langat)
131. YB. Puan Kasthuriraani a/p Patto (Batu Kawan)
132. YB. Nik Nazmi bin Nik Ahmad (Setiawangsa)
133. YB. Tuan Wong Kah Woh (Ipoh Timur)
134. YB. Datuk Wira Dr. Mohd Hatta bin Md Ramli (Lumut)
135. YB. Tuan Khoo Poay Tiong (Kota Melaka)
136. YB. Tuan Charles Anthony Santiago (Klang)
137. YB. Tuan Sim Tze Tzin (Bayan Baru)
138. YB. Puan Hannah Yeoh Tseow Suan (Segambut)
139. YB. Datuk Seri Dr. Haji Dzulkefly bin Ahmad (Kuala Selangor)
140. YB. Tuan Muhammad Bakhtiar bin Wan Chik (Balik Pulau)
141. YB. Tuan Chan Foong Hin (Kota Kinabalu)
142. YB. Puan June Leow Hsiad Hui (Hulu Selangor)
143. YB. Tuan Wong Hon Wai (Bukit Bendera)
144. YB. Tuan Hassan bin Abdul Karim (Pasir Gudang)
145. YB. Tuan Oscar Ling Chai Yew (Sibu)
146. YB. Tuan Noor Amin bin Ahmad (Kangar)
147. YB. Datuk Dr. Hasan bin Bahrom (Tampin)
148. YB. Tuan Wong Tack (Bentong)
149. YB. Puan Maria Chin binti Abdullah (Petaling Jaya)
150. YB. Puan Isnaraissah Munirah binti Majilis @ Farkharudy (Kota Belud)
151. YB. Tuan Mordi anak Bimol (Mas Gading)
152. YB. Tuan Prabakaran a/l M. Parameswaran (Batu)
153. YB. Tuan Pang Hok Liong (Labis)
154. YB. Datuk Wira Haji Mohd Anuar Mohd Tahir (Temerloh)
155. YB. Tuan Wong Ling Biu (Sarikei)
156. YB. Tuan Karupaiya a/l Mutusami (Padang Serai)
157. YB. Tuan Ma'mun bin Sulaiman (Kalabakan)
158. YB. Tuan Tan Kok Wai (Cheras)
159. YB. Dato' Seri Dr. Wan Azizah binti Wan Ismail (Pandan)
160. YB. Puan Nurul Izzah binti Anwar (Permatang Pauh)
161. YB. Tuan Chow Kon Yeow (Tanjong)
162. YB. Tuan M. Kulasegaran (Ipoh Barat)
163. YB. Datin Paduka Dr. Tan Yee Kew (Wangsa Maju)
164. YB. Puan Teresa Kok Suh Sim (Seputeh)
165. YB. Dr. Lee Boon Chye (Gopeng)
166. YB. Datuk Seri Dr. Mujahid bin Yusof Rawa (Parit Buntar)
167. YB. Datuk Ignatius Darell Leiking (Penampang)
168. YB. Tuan William Leong Jee Keen (Selayang)
169. YB. Tuan Loke Siew Fook (Seremban)
170. YB. Dato' Haji Mahfuz bin Haji Omar (Pokok Sena)
171. YB. Tuan R. Sivarasa (Sungai Buloh)
172. YB. Puan Alice Lau Kiong Yieng (Lanang)
173. YB. Dato' Abdullah Sani bin Abdul Hamid (Kapar)
174. YB. Tuan Ong Kian Ming (Bangi)
175. YB. Tuan Wong Chen (Subang)
176. YB. Puan Nor Azrina binti Surip (Merbok)

177. YB. Tuan Lim Lip Eng (Kepong)
178. YB. Dato' Seri Anwar bin Ibrahim (Port Dickson)
179. YB. Tuan Haji Mohamad bin Sabu (Kota Raja)
180. YB. Tuan Lim Guan Eng (Bagan)
181. YB. Datuk Seri Panglima Haji Mohd Shafie bin Haji Apdal (Semporna)
182. YB. Tuan Lim Kit Siang (Iskandar Puteri)
183. YB. Datuk Seri Saifuddin Nasution bin Ismail (Kulim Bandar Baharu)
184. YB. Datuk Seri Haji Salahuddin bin Ayub (Pulai)
185. YB. Tuan Gobind Singh Deo (Puchong)
186. YB. Tuan Fong Kui Lun (Bukit Bintang)
187. YB. Dato' Johari bin Abdul (Sungai Petani)
188. YB. Tuan Chang Lih Kang (Tanjong Malim)
189. YB. Tuan Nga Kor Ming (Teluk Intan)
190. YB. Tuan Chong Chieng Jen (Stampin)
191. YB. Tuan Akmal Nasrullah bin Mohd Nasir (Johor Bahru)
192. YB. Puan Fuziah binti Salleh (Kuantan)
193. YB. Tuan Khalid bin Abd. Samad (Shah Alam)
194. YB. Tuan Tony Pua Kiam Wee (Damansara)
195. YB. Tengku Zulpuri Shah bin Raja Puji (Raub)
196. YB. Datuk Mohd Azis bin Jamman (Sepanggar)
197. YB. Puan Teo Nie Ching (Kulai)
198. YB. Datuk Seri Shamsul Iskandar @Yusre bin Mohd Akin (Hang Tuah Jaya)
199. YB. Dato' Ngeh Koo Ham (Beruas)
200. YB. Tuan Ahmad Fahmi bin Mohamed Fadzil (Lembah Pantai)
201. YB. Tuan Mohamed Hanipa bin Maidin (Sepang)
202. YB. Datuk Seri Panglima Wilfred Madius Tangau (Tuaran)
203. YB. Tuan Sivakumar a/l Varatharaju Naidu (Batu Gajah)

Senator Yang Hadir Sama :-

1. YB. Senator Datuk Seri Utama Tengku Zafrul bin Tengku Abdul Aziz
2. YB. Senator Tuan Haji Idris bin Haji Ahmad
3. YB. Senator Datuk Dr. Mohd Radzi bin Md. Jidin
4. YB. Senator Tuan Wan Ahmad Fayhsal bin Wan Ahmad Kamal
5. YB. Senator Dato' Dr. Ahmad Masrizal Muhammad
6. YB. Senator Datuk Lim Ban Hong
7. YB. Senator Dato' Sri Ti Lian Ker
8. YB. Senator Dato' Dr. Mah Hang Soon

Ahli-Ahli Yang Tidak Hadir:

1. YB. Dato' Takiyuddin bin Hassan (Kota Bharu)
2. YB. Datuk Dr. Haji Abd. Latiff bin Ahmad (Mersing)
3. YB. Tuan Muslimin bin Yahaya (Sungai Besar)
4. YB. Tuan Ahmad Marzuk bin Shaary (Pengkalan Chepa)
5. YB. Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz (Padang Rengas)
6. YB. Tuan Jugah Ak Muiyang @ Tambat (Lubok Antu)
7. YB. Tuan Anyi Ngau (Baram)
8. YB. Dato' Seri Dr. Ahmad Zahid bin Hamidi (Bagan Datuk)
9. YB. Dato' Seri Haji Abdul Hadi Awang (Marang)
10. YB. Tuan Kesavan a/l Subramaniam (Sungai Siput)
11. YB. Datuk Rozman bin Isli (Labuan)
12. YB. Dato' Masir Kujat (Sri Aman)
13. YB. Tuan Syed Ibrahim bin Syed Noh (Ledang)
14. YB. Datuk Christina Liew Chin Jin (Tawau)
15. YB. Datuk Mohamaddin bin Ketapi (Lahad Datu)
16. YB. Tuan Awang Husaini bin Sahari (Putatan)
17. YB. Puan Yeo Bee Yin (Bakri)
18. YB. Dr. Michael Teo Yu Keng (Miri)

DEWAN RAKYAT**Ketua Pentadbir Parlimen**

Nor Yahati binti Awang

Setiausaha Dewan Rakyat

Nizam Mydin bin Bacha Mydin

Setiausaha Bahagian (Pengurusan Dewan)

Amisyahrizan bin Amir Khan

PETUGAS-PETUGAS**SEKSYEN PENYATA RASMI (HANSARD)**

Azhari bin Hamzah

Monarita binti Mohd Hassan

Rosna binti Bujairomi

Alzian binti Baharudin

Halijah binti Mat Sin

Muhammad Qhidir bin Mat Isa

Mohamad Basil Hazman bin Baharom

Siti Norlina binti Ahmad

Nor Hamizah binti Haji Hassan

Noraidah binti Manaf

Nor Liyana binti Ahmad

Sharifah Nor Asilah binti Syed Basir

Nik Nor Ashikin binti Nik Hassan

Hafilah binti Hamid

Nor Faraliza binti Murad @ Nordin Alli

Sherliza Maya binti Talkah

Nor Effazimmah binti Maliki

Nur Annisa binti Hamid

Herdawati binti Mohd Amir Abbu

Hasnah Sakinah binti Mohd Hashim

Nur Hazwanie binti Mohd Rozali

Nurul Atikah binti Basrudin

Yoogeswari a/p Muniandy

Encik Muhamad Fazal bin Mahat

Ahmad Syahril bin Haji Sikari @ Sik'ari

Azmir bin Mohd Salleh

Mohd. Izwan bin Mohd. Esa

Nor Kamsiah binti Asmad

Aifarina binti Azaman

Noorfazilah binti Talib

Farah Asyraf binti Khairul Anuar

Julia binti Mohd. Johari

Syahila binti Ab Mohd Khalid

Ismalinda binti Ismail

Hazliana binti Yahaya

Amir Arshad bin Ab Samad

Hizamihatim Maggisa bin Juara

Muhammad Firdaus bin Ahmad

Izzul Syazwan bin Abdul Halim

Maryam binti Azinuddin

Mohd Aizuddin bin Pahrol Laili

Nurul Syakirah binti Ibrahim

Suhaila binti Sariffuddin

Siti Fatimah Nurain binti Mohamad

Nor Afina binti Mohamed Rashid

Nik Muhammad Ismail bin Karim

MALAYSIA
DEWAN RAKYAT
PARLIMEN KEEMPAT BELAS
PENGGAL KEEMPAT
MESYUARAT PERTAMA

Jumaat, 29 Oktober 2021

Mesyuarat dimulakan pada pukul 4.00 petang

DOA

*[Tuan Yang di-Pertua **mempengerusikan Mesyuarat**]*

RANG UNDANG-UNDANG

RANG UNDANG-UNDANG PERBEKALAN 2022

Bacaan Kali Yang Kedua

4.00 ptg.

Tuan Yang di-Pertua: *Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh.* Salam sejahtera dan selamat petang. Yang Berhormat Menteri Kewangan dipersilakan.

Menteri Kewangan [Datuk Seri Utama Tengku Zafrul bin Tengku Abdul Aziz]: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan supaya rang undang-undang bernama Suatu Akta bagi menggunakan sejumlah wang daripada Kumpulan Wang Disatukan untuk perkhidmatan bagi tahun 2022 dan bagi memperuntukkan jumlah wang itu untuk perkhidmatan bagi tahun itu dibaca bagi kali kedua sekarang.

Tuan Yang di-Pertua: Silakan.

Datuk Seri Utama Tengku Zafrul bin Tengku Abdul Aziz: *Bismillahi Rahmani Rahim. Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh.* Syukur *alhamdulillah* atas nikmat Allah SWT yang terbentang luas sepermandangan seraya kami bertawakal dan berserah pada setiap daya yang diikhtiarkan. Selawat dan salam buat Junjungan Besar Nabi Muhammad SAW, bahawa Bagindalah suri teladan buat umat manusia zaman berzaman.

Tuan Yang di-Pertua, Ahli-ahli Yang Berhormat serta saudara dan saudari seluruh Keluarga Malaysia yang dikasihi. Amatlah besar harapan rakyat menjelang pembentangan Bajet 2022 yang sarat disasari dengan usaha kita semua sebagai sebuah Keluarga Malaysia untuk bangkit semula memulih negara. Maka, untuk pembentangan kali ini, *insya-Allah* kita harapkan ada perkhabaran-perkhabaran baik. Moga Bajet 2022 menjadi suar harapan, terang menyinar di hujung kemelut pandemik agar rakyat kembali makmur dalam norma baharu.

Tuan Yang di-Pertua, dalam mengharung pandemik global ini, negara-negara sedunia terpaksa mengurus dua beban duka iaitu menyelamatkan nyawa sejagat dan mempertahankan iktisad. Bagi Malaysia, ternyata tahun ini adalah lebih mencabar buat kita. Tahun 2021 yang pada awalnya kita jangka sebagai sebuah tahun pemulihan, malangnya telah tertangguh dek situasi penularan COVID-19 yang terus kritikal sejak pembentangan Belanjawan 2021 setahun lalu. Di luar rencana, COVID-19 bermutasi dan mengganas. Negara kita tidak terkecuali dengan tempias gelombang ketiga sehingga mengakibatkan kes harian pernah mencecah lebih 24,000.

Kini jumlah kes direkodkan sudah menjangkau 2.4 juta dan lebih 28,000 orang ahli keluarga Malaysia telah terkorban. Takziah diucapkan kepada ahli keluarga kita yang telah kehilangan orang tersayang akibat virus ini. Buat kesekian kalinya negara terpaksa mengharungi episod Perintah Kawalan Pergerakan yang panjang sementara kita

laksanakan Pelan Pemulihan Negara yang turut di dokong Program Imunisasi COVID-19 Kebangsaan sebagai langkah keluar daripada pandemik durjana ini.

Alhamdulillah, kita kini berjaya mencapai 95 peratus penduduk dewasa dan 62 peratus remaja yang telah divaksinasi sepenuhnya. Pencapaian ini merupakan antara yang terbaik di dunia. Hasilnya, bilangan kes COVID-19 telah menurun sementara penggunaan wad ICU bagi kes COVID-19 berada pada tahap 42 peratus.

Oleh itu, sistem kesihatan awam kita ini tidak lagi terbeban. Dalam soal memelihara rakyat dan perniagaan, kita tidak pernah alpa. Walau digasak pelbagai cabaran dalam ruang fiskal yang terhad, kerajaan tetap mencari jalan menyediakan bantuan kepada yang memerlukan. Bukanlah perkara yang mudah tetapi, *alhamdulillah* sebanyak lapan pakej bantuan dan rangsangan ekonomi telah disediakan kerajaan dengan jumlah keseluruhan RM530 bilion yang tidak termasuk peruntukan Belanjawan 2021.

Pakej-pakej inilah yang telah memastikan kita ada makanan dihidangkan, ada didikan buat anak watan, ada perniagaan yang dipertahan, ada pekerjaan yang diciptakan dan pastinya masih ada lagi sebuah kehidupan. Melaluinya juga, pertumbuhan ekonomi yang sebelum ini menguncup 5.6 peratus kepada tahun 2020 kini telah berkembang 7.1 peratus setakat separuh pertama 2021. Walaupun suku ketiga tahun ini dijangka terkesan ekoran PKP ketiga namun suku keempat dijangka akan memulih apabila hampir semua negeri beralih ke fasa 4 sektor ekonomi dan sosial dibenarkan beroperasi dengan kapasiti penuh.

Keseluruhannya, pertumbuhan ekonomi kita dijangka berkembang antara tiga peratus hingga empat peratus bagi tahun ini *insya-Allah*. Pada tahun hadapan, ekonomi negara diunjur terus berkembang antara 5.5 peratus hingga 6.5 peratus berpaksikan asas ekonomi yang masih kukuh dan strukturnya yang pelbagai.

■1610

Namun prestasi ini turut bergantung kepada faktor-faktor lain. Antaranya kejayaan mengawal pandemik, keberkesanan pelaksanaan program vaksinasi serta keteguhan prospek ekonomi dan perdagangan dunia.

Tuan Yang di-Pertua, seperti tahun dahulu Bajet 2022 dirangka dengan mengekalkan tradisi keterbukaan *#TeamMOF*. Bajet ini terhasil daripada siri turun padang dan jelajah negeri, perbincangan dengan lebih 30 sesi kumpulan fokus selain mengkaji lebih 1,100 memorandum dan hampir 50,000 cadangan yang diterima melalui Portal Bajet 2022. Lebih bermakna Bajet 2022 dirangka setelah 80 sesi sumbangsaran bersama-sama Ahli Yang Berhormat merentasi doktrin politik tidak kira kerajaan mahupun pembangkang. Kita semua telah bermusyawarah, bertukar-tukar pandangan dan sama-sama memikir kemaslahatan negara.

Tidak cukup dengan itu bagi meningkatkan ketulusan penyediaan bajet tahunan buat julung-julung kalinya *#TeamMOF* telah menerbitkan kenyataan pra-bajet 2022 dan empat kertas konsultasi awam merangkumi topik berkenaan penambahbaikan perolehan kerajaan, pemberian bantuan tunai, insentif cukai dan tanggungjawab fiskal. Saya rakamkan jutaan penghargaan kepada semua pihak yang meluangkan masa dan mengemukakan idea serta pandangan. Pada kami di MOF inilah bukti kebersamaan kita dalam mengharungi hari-hari mendatang sebagai sebuah keluarga.

Tahun hadapan tumpuan kita semestinya adalah untuk memulihkan semula setiap segmen sosioekonomi negara. Usaha untuk membina daya tahan turut digerakkan bagi mengukuhkan keupayaan perniagaan dan sistem kesihatan dalam mendepani cabaran mendatang. Akhirnya melangkah ke hadapan instrumen pembaharuan akan mula dilaksanakan supaya seiring dengan landskap dunia teknologi tanpa sempadan serta agenda kelestarian. Atas iltizam tersebut, Bajet tahun 2022 akan bertemakan Keluarga Malaysia Makmur Sejahtera. Bajet kali ini mendukung tiga paksi utama iaitu memperkukuh pemulihan, membina daya tahan dan memacu pembaharuan. Matlamat Bajet 2022 kekal dengan tiga fokus induk iaitu:

- (i) rakyat yang sejahtera;

- (ii) perniagaan yang daya tahan; dan
- (iii) ekonomi yang makmur dan mampan.

Bajet 2022 yang diumumkan kepada Rancangan Malaysia Ke-12 telah diadakan sebagai kesinambungan daripada Pakej Bantuan dan Rangsangan Ekonomi sebelum ini. Juga ditambah baik dan dilengkapi usaha baharu untuk membentuk sebuah bajet yang inklusif, mampan dan seimbang. Mengambil kira aspirasi impian dan keperluan ahli Keluarga Malaysia di samping jangkaan peningkatan hasil kerajaan bagi tahun 2022 kepada RM234 bilion, kerajaan akan terus menyediakan bajet yang mengembang. Bajet 2022 akan menyediakan sejumlah RM332.1 bilion yang menyaksikan nilai peruntukan tertinggi berbanding bajet-bajet sebelum ini.

Daripada jumlah tersebut kerajaan bercadang untuk menyediakan RM233.5 bilion bagi belanja mengurus, RM75.6 bilion untuk belanja pembangunan dan RM23 bilion di bawah Kumpulan Wang COVID-19. Sejumlah RM2 bilion turut disediakan sebagai simpanan luar jangka. Sungguhpun ini merupakan bajet mengembang defisit fiskal 2022, diunjurkan berkurang kepada enam peratus daripada KDNK berbanding 6.5 peratus pada tahun 2021.

Tuan Yang di-Pertua, fokus pertama bajet, Rakyat Yang Sejahtera. Bagi mendakap makna sejahtera, iltizam Keluarga Malaysia atas ilham Yang Amat Berhormat Perdana Menteri memasang impian agar setiap daripada kita tersemat nilai keterangkuman, kebersamaan dan kesyukuran. Strategi pertama di bawah fokus ini ialah memulihkan kehidupan dan mata pencarian. Tumpuan kerajaan di bawah strategi ini adalah untuk meneruskan pemberian bantuan tunai langsung secara bersasar, memperkasa aspek pendidikan dan kesihatan awam serta terus menjana peluang-peluang pekerjaan.

Pada tahun hadapan inisiatif bantuan tunai langsung akan ditambah baik. Kerajaan akan memperkenalkan Bantuan Keluarga Malaysia atau BKM dengan beberapa pembaharuan supaya kumpulan yang benar-benar terkesan diberi lebih tumpuan. Pembaharuan ini telah mengambil kira cadangan yang diterima dari orang ramai melalui penerbitan Kertas Konsultasi Awam berhubung penambahbaikan bantu rakyat. Oleh itu untuk tahun 2022, BKM akan menyalurkan bantuan iaitu sebanyak RM2,000 kepada isi rumah yang mempunyai tiga orang anak atau lebih dengan pendapatan kurang RM2,500 sebulan. *[Tepuk]* Pemberian bantuan ini merupakan peningkatan berbanding RM1,800 iaitu kadar tertinggi di bawah Bantuan Prihatin Rakyat atau BPR sebelum ini.

Selanjutnya maklum balas lain yang diterima turut menyentuh soal cabaran yang perlu ditanggung oleh ibu tunggal dalam menyara anak-anaknya selain warga emas B40 yang kekurangan simpanan persaraan dan tiada sumber pendapatan tetap. Sebagai pembaharuan untuk tahun hadapan, kerajaan juga akan memberi bantuan tambahan sebanyak RM500 lagi kepada ibu atau bapa tunggal yang mempunyai anak tanggungan dan berpendapatan bulanan sehingga RM5,000. *[Tepuk]*

Selain itu, bantuan tambahan sebanyak RM300 lagi turut diberikan kepada isi rumah warga emas. Ini bermakna kepada ibu atau bapa tunggal dengan tiga anak atau lebih layak mendapat BKM maksimum sebanyak RM2,500. Secara keseluruhan BKM akan memanfaatkan lebih 9.6 juta penerima dengan peruntukan RM8.2 bilion iaitu peningkatan berbanding dengan 8.6 juta penerima dengan peruntukan RM7 bilion di bawah BPR. Selanjutnya berhubung bantuan yang disalurkan oleh Jabatan Kebajikan Masyarakat. Syarat kelayakan kebajikan akan dinaikkan kepada Paras Garis Kemiskinan Makanan 2019 iaitu RM1,169 berbanding PJK 2016 iaitu RM980 sebelum ini.

Usaha meluaskan liputan perlindungan sosial ini adalah selaras dengan komitmen kerajaan untuk memastikan bantuan yang sampai ke tangan mereka yang memerlukan turut mengambil kira kenaikan kos sara hidup semasa. Oleh itu dengan kenaikan ini lebih ramai akan menikmati faedah bantuan kebajikan di bawah JKM dengan peruntukan tambahan RM200 juta. Secara keseluruhan RM2.4 bilion disediakan bagi penyaluran bantuan kebajikan untuk manfaat lebih 440,000 isi memerlukan.

Tuan Yang di-Pertua, mengambil ibrah firman Allah SWT dalam surah al-Baqarah ayat 220, kita diingatkan akan perlunya menjaga kesejahteraan anak-anak yatim. Sejak

wabak COVID-19 menjengah ke tanah kita, lebih 4,700 anak-anak telah hilang tempat bermanja apabila ibu bapa mereka pergi buat selamanya akibat virus ini. Sebagai keluarga Malaysia menjadi tanggungjawab kita untuk memastikan masa hadapan anak-anak terus terjaga. Pada tahun hadapan, kerajaan menyediakan RM25 juta kepada Yayasan Keluarga Malaysia bagi memimpin usaha melindungi kebajikan pendidikan dan masa hadapan anak-anak ini. *[Tepuk]*

Sebagai tambahan, kerajaan juga menyeru semua pihak khususnya sektor korporat untuk sama menyumbang demi kebajikan anak-anak ini. Yang Amat Berhormat Perdana Menteri telah berkesempatan melawat anak-anak yang kehilangan ibu dan bapa akibat COVID-19 pada 16 Oktober lalu. Seluruh negara turut melahirkan rasa simpati atas nasib adik-beradik ini. Buat adik Muhammad Hadhrami, Husna Humaira, Muhammad Harraz, Muhammad Hawwas dan Hannan Humaira serta anak-anak yatim piatu Keluarga Malaysia yang lain, kami sayang semua. Kami sentiasa ada untuk menjaga kamu semua. *[Tepuk]*

Kerajaan menggesa semua pihak tidak kira NGO komuniti setempat, pemimpin tempatan, malah syarikat korporat untuk memainkan peranan bagi memastikan kebajikan anak-anak ini untuk terus terpelihara supaya semua dapat hidup bersama sebagai satu keluarga tanpa terpisah dan dapat membina masa hadapan yang cerah.

■1620

Tuan Yang di-Pertua, kerajaan akan terus mengutamakan aspek kesihatan awam bagi membina daya tahan negara dalam persediaan kita ke fasa endemik COVID-19. Bajet 2022 menyediakan RM32.4 bilion kepada Kementerian Kesihatan untuk perbelanjaan mengurus dan pembangunan. Sebagai kerajaan yang mementingkan kesejahteraan rakyatnya, peruntukan bagi Kementerian Kesihatan adalah yang kedua terbesar selepas Kementerian Pendidikan.

Peperangan kita dengan pandemik COVID-19 ini masih belum berakhir. Oleh itu tambahan RM4 bilion disediakan khusus untuk meneruskan agenda menangani COVID-19 yang merangkumi RM2 bilion bagi membiayai program vaksinasi. Manakala RM2 bilion lagi disediakan bagi meningkatkan kapasiti fasiliti perkhidmatan kesihatan awam seperti pembelian bekalan ubat, bahan guna habis, PPE dan kit kesihatan. Dalam semangat Keluarga Malaysia, Kementerian Kesihatan Malaysia juga telah menyumbur luar ke hospital swasta dan hospital seliaan kementerian lain bagi mengoptimumkan kapasiti kesihatan dalam negara.

Selanjutnya, bagi terus menang dalam melawan COVID-19, kerajaan bercadang untuk melaksanakan perolehan ubat anti virus yang didapati berkesan terhadap pelbagai virus termasuk COVID-19. Yang utama sekali Program Imunisasi COVID-19 Kebangsaan akan terus diperkasa bagi membekalkan dos ketiga sebagai vaksin penggalak kepada semua orang dewasa di samping meneruskan vaksinasi kepada anak-anak berusia 12 tahun hingga 17 tahun. Kerajaan telah menandatangani perjanjian untuk mendapatkan 88 juta dos iaitu bersamaan lebih 140% penduduk dan cukup untuk memberi dos ketiga kepada semua penduduk berusia 12 tahun dan ke atas.

Pada kesempatan ini saya merakamkan penghargaan kepada semua ahli Yang Berhormat yang sebulat suara meluluskan pindaan akta untuk membenarkan kegunaan dana Kumpulan Wang Amanah Negara bagi membiayai perolehan vaksin COVID-19. *[Tepuk]*

Dengan pindaan ini kerajaan akan membelanjakan sebaiknya bagi memenuhi keperluan vaksinasi dalam memulih semula dan membina daya tahan buat rakyat dan perniagaan. Bagi tahun hadapan, kerajaan bercadang untuk memberikan pelepasan cukai individu dan potongan cukai kepada majikan ke atas kos berkaitan pengambilan vaksin penggalak yang dibiayai sendiri.

Tuan Yang di-Pertua, aspek kesihatan awam juga akan diberi perhatian. Dalam memupuk budaya sihat serta menangani masalah penyakit tidak berjangkit seperti kencing manis, darah tinggi dan obesiti, kerajaan bersetuju untuk meneruskan Agenda Nasional Malaysia sihat. Dalam sesi sembang santai bersama anak muda, Dr. Santesh

Kumar telah membangkit isu berkenaan penyakit jarang jumpa. Oleh itu kerajaan akan memantapkan pengurusan klinikal penyakit jarang jumpa di Malaysia seperti *lisosomal*.

Selain itu ke arah gaya hidup sihat juga, kerajaan bercadang untuk meluaskan kenaaan duti eksais terhadap produk-produk minuman bergula dalam bentuk pra campuran berasaskan coklat atau koko, *malt*, kopi dan teh. Kerajaan juga bercadang mengenakan duti eksais terhadap ke atas produk cecair atau gel mengandungi nikotin yang digunakan untuk rokok elektronik dan *vape*. [*Tepuk*]

Bagi memastikan kesiapsiagaan perkhidmatan kesihatan awam, kerajaan akan bekerjasama dengan Persatuan Bulan Sabit Merah dan St. John Ambulans untuk meningkatkan akses dan capaian respons perkhidmatan ambulans.

Kerajaan telah bersetuju untuk menyambung pelantikan secara kontrak lebih 10,000 pegawai perubatan pergigian dan farmasi... [*Tepuk*] selama tempoh khidmat wajib selama dua tahun kepada maksimum empat tahun bagi memastikan kesinambungan perkhidmatan dan sebagai persediaan pengajian kepakaran mereka. Sebagai tambahan sukacita diumumkan kerajaan bersetuju meluluskan penajaan program kepakaran dengan peruntukan RM100 juta untuk manfaat 3,000 pegawai kontrak perubatan dan pergigian. [*Tepuk*]

Krisis pandemik ini telah menerukkan masalah kesempitan hidup, keganasan rumah tangga dan kemurungan sehingga menjadi punca kepada isu kesihatan mental. Maka, bajet ini memperuntukkan RM70 juta bagi terus memastikan isu kesihatan mental ini diberi keutamaan. Antaranya untuk memperkukuh perkhidmatan sokongan, kaunseling dan psiko sosial, menambah program advokasi serta memperkasa peranan NGO sebagai penggerak program kesihatan mental. Selanjutnya, kerajaan juga bercadang untuk meluaskan skop pelepasan cukai pendapatan individu bagi perbelanjaan pemeriksaan kesihatan meliputi kos khidmat konsultasi pakar psikiatri, ahli psikologi klinikal dan kaunselor yang berdaftar.

Tuan Yang di-Pertua, bajet ini kekal mengutamakan pendidikan sebagai segmen terpenting perbelanjaan negara. Kementerian Pendidikan Malaysia akan terus menerima peruntukan terbesar iaitu sejumlah RM52.6 bilion atau 16 peratus daripada keseluruhan anggaran perbelanjaan persekutuan. Sementara itu Kementerian Pengajian Tinggi bakal diperuntukkan sejumlah RM14.5 bilion.

Tidak ada yang lebih menggembirakan buat anak-anak apabila dapat kembali semula ke sekolah secara bersemuka bersama rakan. Setiap awal tahun tentunya ibu bapa yang paling sibuk menyediakan kelengkapan sekolah anak-anak. Bagi tahun 2022 kerajaan bersetuju untuk menyediakan Bantuan Awal Persekolahan sebanyak RM150 iaitu meningkat berbanding RM100 sebelum ini. Sejumlah RM450 juta diperuntukkan yang dijangka memanfaatkan tiga juta murid-murid yang layak.

Dengan sekolah mula dibuka, suasana pembelajaran yang kondusif buat anak-anak akan terus diberi perhatian. Pada tahun hadapan sejumlah RM1 bilion disediakan untuk kerja-kerja penyelenggaraan dan pembaikan sekolah. Peruntukan ini termasuk RM140 juta kepada JAKIM bagi menyelenggara antaranya sekolah tahfiz, sekolah agama rakyat dan institusi pondok berdaftar [*Tepuk*] iaitu meningkat berbanding RM100 juta pada tahun 2021.

Peruntukan penyelenggaraan kepada lebih 10,000 sekolah di bawah Kementerian Pendidikan akan diagihkan mengikut jenis sekolah berdasarkan kadar yang seragam. Bagi tahun 2022, sebanyak RM120 juta disediakan untuk manfaat 1,800 buah sekolah jenis kebangsaan Cina dan juga sekolah jenis kebangsaan Tamil.

Di samping itu, pada tahun hadapan juga kerajaan akan terus menaik taraf sekolah-sekolah daif dengan peruntukan dinaikkan kepada RM746 juta. Sebilangan besar peruntukan ini adalah untuk menaik taraf sekolah daif dengan 112 projek di Sabah dan 165 projek di Sarawak. [*Tepuk*].

Bagi memperkasa agenda pendidikan khas, kerajaan menyediakan RM50 juta antaranya untuk membiayai pembelian peralatan mengajar dan menambah baik fasiliti sekolah berkeperluan khas. Selain itu, sebanyak lapan buah blok baru pendidikan khas

turut dibina. Antaranya di SMK Tuanku Lailatul Shahreen di Perlis dan SMK Agama Alor Gajah di Melaka.

Bagi memastikan murid-murid daripada keluarga berpendapatan rendah mendapat kandungan khasiat harian demi pertumbuhan fizikal dan mental yang menyeluruh, kerajaan akan meneruskan penyediaan bekalan susu harian di bawah Rancangan Makanan Tambahan dengan peruntukan RM400 juta. Sebahagian perolehan ini akan dikhasikan kepada pengeluar susu tempatan. *[Tepuk]*

Sewaktu pelaksanaan PDPR, para guru memainkan peranan mereka dalam memastikan setiap anak murid tidak tercicir daripada mendapat pendidikan formal. Sebagai menghargai jasa guru yang menyediakan bahan mengajar tambahan kepada murid-murid semasa tempoh pandemik, bajet ini buat pertama kalinya menyediakan insentif khas alat bantuan mengajar secara sekali bayar sebanyak RM100 kepada lebih 400,000 guru sekolah di bawah KPM. *[Tepuk]*.

Tuan Yang di-Pertua, sepanjang tempoh pandemik, mahasiswa tetap meneruskan pengajian mereka dalam norma yang baharu. Bagi pelajar yang kurang mampu, mereka ada kalanya perlu meminjam peranti kawan, atau terpaksa ke pusat internet di pekan untuk membuat tugas pengajian. Malah kadang-kadang ada juga antara mereka yang tidak dapat hadir ke kuliah *online*. Bagi memastikan proses pengajian para pelajar B40 terus terpelihara, kerajaan, dengan kerjasama syarikat telekomunikasi terpilih akan melaksanakan inisiatif Peranti Siswa Keluarga Malaysia bagi membekalkan sebuah tablet kepada setiap pelajar B40 di institusi pengajian tinggi. *[Tepuk]*. Bagi tujuan ini, kerajaan akan menyediakan peruntukan RM450 juta di samping komitmen syarikat telekomunikasi yang turut menyumbang kira-kira RM65 juta.

■1630

Insyah-Allah seramai 600,000 siswa siswi daripada keluarga B40 bakal menerima manfaat daripada inisiatif ini. *[Tepuk]* Sebagai tambahan kerajaan bercadang untuk melanjutkan pelepasan khas cukai pendapatan individu sehingga RM2,500 ke atas pembelian telefon bimbit, komputer dan tablet sehingga 31 Disember 2022.

Seperti semua maklum PTPTN ditubuhkan bagi mengurus pinjaman pendidikan yang disediakan sebagai kemudahan kepada pelajar institusi pengajian tinggi tempatan. Sebagai pinjaman semestinya ia satu amanah yang wajib dibayar semula oleh peminjam. Jika tidak ia menafikan peluang anak-anak kita pada masa hadapan.

Oleh itu bagi memudahkan proses bayaran balik dan memupuk sikap bertanggungjawab, kerajaan bersetuju memberikan diskaun bayaran balik pinjaman PTPTN bermula 1 November 2021 hingga 30 April 2022 seperti berikut:

- (i) diskaun 15 peratus atas baki hutang untuk penyelesaian penuh pinjaman;
- (ii) diskaun 12 peratus untuk bayaran sekurang-kurangnya 50 peratus daripada baki hutang dalam sekali bayaran; dan
- (iii) diskaun 10 peratus untuk bayaran balik melalui potongan gaji atau debit terus mengikut jadual.

Daripada dalam Rancangan Malaysia Ke-12 kerajaan telah mengenal pasti pendidikan dan latihan teknikal dan vokasional (TVET) sebagai salah satu pemacu perubahan bagi memenuhi permintaan pekerja oleh industri kita dengan lebih baik. Bagi memperkasa bidang TVET, kerajaan menyediakan RM6.6 bilion untuk melaksanakan pelbagai inisiatif di bawah kementerian dan agensi-agensi berkaitan. Tumpuan diberikan kepada usaha memenuhi keperluan industri semasa. Sehubungan itu peruntukan tambahan RM200 juta disediakan untuk program usaha sama dengan industri termasuk Skim Latihan Dual Nasional dan program persijilan industri.

Tuan Yang di-Pertua seperti semua sedia maklum pandemik COVID-19 telah memberi kesan yang signifikan kepada pekerjaan dan mata pencarian rakyat. Dengan kadar pengangguran telah meningkat sehingga 5.3 peratus pada Mei 2020 sungguh pun

ia kini telah menyederhanakan dengan kadar 4.6 peratus pada Ogos 2021 hampir 750,000 saudara saudari kita yang masih menganggur perlu dibantu.

Oleh itu mengambil semangat konsep *job guarantee*, bagi tahun hadapan kerajaan di bawah inisiatif Jamin Kerja Keluarga Malaysia atau JaminKerja akan menjamin penyediaan 600,000 peluang pekerjaan dengan peruntukan berjumlah RM4.8 bilion. [Tepuk] Kerajaan melalui PERKESO akan meneruskan usaha pengambilan pekerja melalui inisiatif insentif penggajian JaminKerja, dengan sasaran 300,000 orang dan peruntukan RM2 bilion.

Di bawah inisiatif ini kepada majikan yang mengambil Keluarga Malaysia yang tidak aktif bekerja, kerajaan akan memberikan insentif sebanyak 20 peratus daripada gaji bulanan bagi tempoh enam bulan pertama dan 30 peratus bagi enam bulan berikutnya tertakluk kepada pekerjaan bergaji RM1,500 ke atas.

Selain itu bagi menggalakkan majikan menyediakan peluang pekerjaan kepada kumpulan tumpuan seperti OKU, Orang Asli dan banduan pula, kerajaan akan memberikan insentif sebanyak 30 peratus daripada gaji bulanan bagi tempoh enam bulan pertama dan 40 peratus bagi enam bulan berikutnya tertakluk kepada pekerjaan bergaji RM1,200 ke atas.

Bagi menggalakkan wanita kembali bekerja insentif ini turut dipanjangkan kepada majikan yang menggaji golongan wanita tidak bekerja melebihi 365 hari, ibu tunggal dan juga suri rumah. Selanjutnya inisiatif *Malaysia Short-term Employment* atau MySTEP akan diteruskan dengan menawarkan 80,000 peluang pekerjaan secara kontrak merangkumi 50,000 pekerjaan dalam sektor awam dan 30,000 pekerjaan dalam syarikat berkaitan kerajaan mulai Januari 2022.

Bajet ini turut menyasarkan 220,000 pelatih untuk menjalani pelbagai program latihan dan peningkatan kemahiran dengan peruntukan keseluruhan RM1.1 bilion. Antara inisiatif yang akan dilaksanakan termasuklah program *place and train* iaitu latihan dengan jaminan pekerjaan.

Program peningkatan kemahiran dan kerjasama industri turut dipergiat dengan keutamaan kepada kemahiran digital seperti contoh program *Global Online Workforce* (GLOW) di bawah MDEC. Contoh Puan Zeti Haiza pengurus di sebuah agensi pelancongan di Melaka tanpa pelancong dari luar negara pendapatannya terjejas. Melalui program latihan GLOW oleh MDEC Puan Zeti menceburkan diri secara *freelancing* di platform dalam talian untuk menjana pendapatan dari rumah sekali gus boleh menawarkan perkhidmatannya ke luar negara.

Berdasarkan penghasilan pelaksanaan program latihan dan peningkatan kemahiran di bawah Belanjawan 2021 lebih 85 peratus daripada pelatih telah ditawarkan peluang penempatan pekerjaan. Diharapkan melalui pelaksanaan inisiatif JaminKerja serta langkah pemulihan ekonomi dapat menurunkan kadar pengangguran negara kepada empat peratus dan mencapai tahap guna tenaga penuh.

Sebagai usaha menggalakkan Keluarga Malaysia mengikuti program latihan serta menceburi bidang baru, pelepasan cukai bagi perbelanjaan menghadiri kursus peningkatan kemahiran atau kemajuan diri dinaikkan daripada RM1,000 kepada RM2,000 sehingga 2023.

Selain itu kepada yang mengambil kursus dengan badan-badan profesional yang diluluskan mereka layak mendapat pelepasan cukai ke atas yuran sehingga RM7,000. Kursus profesional yang diluluskan antaranya merangkumi bidang perakaunan, kewangan serta yang berkaitan alam sekitar, sosial dan tadbir urus atau ESG.

Kerajaan juga bercadang melanjutkan potongan cukai dua kali kepada syarikat yang memberi biasiswa kepada pelajar institusi pengajian tinggi dan diperluas kepada semua bidang pengajian.

Tuan Yang di-Pertua krisis pandemik ini telah membuktikan bahawa sistem perlindungan sosial perlu diperkukuh dan diberi keutamaan buat semua. Maka kerajaan ini komited untuk meneruskan pelbagai dasar dan program perlindungan bagi manfaat Keluarga Malaysia yang memerlukan.

Di bawah Program Baucar Pelindungan Tenang penerima bantuan B40 layak menerima baucar RM50 sebagai bantuan kewangan untuk memberi produk Pelindungan Tenang termasuk Takaful Hayat dan kemalangan diri. Untuk tahun hadapan inisiatif ini akan diteruskan dengan nilai baucar ditingkatkan kepada RM75. Sebagai tambahan baucar ini juga boleh digunakan untuk membeli polisi insurans komprehensif bagi motosikal 150cc ke bawah mulai 1 Januari 2022. Diharapkan dengan peluasan skop pelindungan ini kumpulan B40 terutamanya yang menunggang motosikal untuk mencari rezeki akan memperoleh manfaat daripadanya.

Selanjutnya kerajaan juga bercadang untuk memberikan pengecualian duti setem kepada produk Pelindungan Tenang serta produk insurans atau takaful dengan nilai premium atau sumbangan tidak melebihi RM150 bagi individu dan RM250 bagi perusahaan mikro kecil dan sederhana atau PMKS.

Setakat 31 September 2021 mySalam sebagai skim insurans perubatan khas untuk B40 telah membayar tuntutan berkaitan hospitalisasi dan penyakit kritikal sebanyak lebih RM180 juta kepada 125,000 pesakit. Di samping itu 229,000 individu juga telah menerima pampasan disebabkan COVID-19 dengan nilai keseluruhan RM115 juta.

Pada tahun ini mySalam telah diperluas meliputi tuntutan kos peranti perubatan seperti *stent* untuk jantung. Bagi tahun hadapan skim mySalam akan diperluas kepada penerima BKM dan manfaat tuntutan kos peranti perubatan juga akan dipanjangkan kepada anak tanggungan penerima mySalam yang layak.

Inisiatif i-Saraan dilaksanakan bagi menggalakkan sektor informal menabung untuk hari persaraan melalui caruman KWSP. Melalui inisiatif ini kerajaan mencarum sebanyak 15 peratus daripada caruman sukarela yang dibuat oleh pekerja sektor informal, terhad maksimum kepada RM250 setahun.

Bagi tahun 2022, kerajaan akan meluaskan penerima manfaat ini untuk turut merangkumi mereka yang berumur antara 55 hingga 60 tahun. Sejumlah RM30 juta disediakan untuk memanfaatkan lebih 100,000 peserta sedia ada dan baru. Bagi memberi perlindungan sosial kepada suri rumah dan balu melalui caruman KWSP dan PERKESO kerajaan menyediakan RM80 juta di bawah Program Kasih Suri Keluarga Malaysia khusus untuk manfaat mereka hingga umur 55 tahun.

Pada tahun ini kerajaan telah meluaskan liputan pelindungan sosial negara di bawah PERKESO untuk turut mencarum bagi pekerja sendiri dan sektor informal. Bagi tahun hadapan inisiatif ini diteruskan dengan nilai caruman 80 peratus dan meluaskan manfaatnya kepada sembilan kategori pekerja sendiri baharu. Antaranya petani, nelayan, penjaja, artis, agen pelancongan dan petugas pemulihan dalam komuniti. Inisiatif ini dijangka memanfaatkan lebih 810,000 pekerja sendiri.

■1640

Puan Ch'ng Pui Peng dan suaminya yang tinggal di Perak telah hilang mata pencarian. Selain menyara seorang anak, beliau turut menjaga ibunya yang sudah tua. Sepanjang tempoh mencari peluang kerja baharu, beliau telah diberikan Elaun Mencari Kerja Tambahan di bawah Sistem Insurans Pekerja. Wang yang diperoleh, beliau belanjakan sebaiknya untuk menyara keluarga sementara menunggu pekerjaan tetap. Syukur, Puan Ch'ng kini telah kembali bekerja sejak Oktober lalu. Oleh itu, dalam terus membantu individu yang aktif mencari pekerjaan, kerajaan akan meneruskan pemberian Elaun Mencari Pekerjaan kepada pencarum dan bukan pencarum PERKESO.

Sejak penularan wabak COVID-19, ribuan Keluarga Malaysia yang kehilangan punca pendapatan akibat kematian suami, isteri atau ibu bapa telah menerima faedah pencen penakat di bawah PERKESO. Bagi tahun hadapan, kerajaan bercadang untuk meningkatkan kadar pencen minimum di bawah Skim Keilatan daripada RM475 kepada RM550 yang akan membantu seramai 56 ribu isi rumah. Selain itu, inisiatif ini diikuti dengan penyalaraan faedah-faedah PERKESO kepada kos sara hidup yang dijangka akan memanfaatkan lebih 400 ribu orang penerima faedah sedia ada. Dengan peningkatan ini, kerajaan juga bercadang meningkatkan siling gaji yang diinsuranskan daripada RM4,000 kepada RM5,000 untuk menambah baik liputan keselamatan sosial bagi 9 juta orang pekerja yang dilindungi oleh PERKESO. Secara keseluruhan, inisiatif

ini akan melibatkan penambahan faedah PERKESO yang berjumlah sebanyak RM267 juta.

Kerajaan bercadang untuk meluaskan pelepasan cukai sehingga RM4,000 kepada pencarum KWSP meliputi caruman secara sukarela seperti mereka yang bekerja sendiri dalam sektor gig.

Akhir sekali, untuk terus menggalakkan pekerja swasta mencarum dengan PERKESO dan melindungi mereka yang kehilangan pekerjaan, had pelepasan cukai dinaikkan daripada RM250 kepada RM350 dengan skop pelepasan bagi caruman PERKESO turut diperluas meliputi caruman pekerja melalui Sistem Insurans Pekerjaan.

Tuan Yang di-Pertua, strategi kedua adalah untuk membangun sebuah Keluarga Malaysia. Apalah maknanya Keluarga Malaysia tanpa inisiatif menyeluruh buat segenap lapisan masyarakat tanpa mengira bangsa, agama, usia, jantina dan wilayah. Bajet 2022 memastikan agenda pemerkasaan Bumiputera terus diberi keutamaan dalam usaha untuk merapatkan jurang antara kaum di negara ini. Untuk itu, sejumlah RM11.4 bilion disediakan bagi melaksanakan pelbagai inisiatif di bawah payung pembangunan Bumiputera. *[Tepuk]*

Daripada jumlah tersebut, sebanyak RM6.6 bilion disediakan bagi kemudahan pendidikan buat anak-anak Bumiputera. Antaranya di bawah MARA, UiTM dan Yayasan Peneraju. Peruntukan ini disediakan untuk pinjaman pendidikan, menaik taraf program sijil ke diploma, selain usaha melahirkan profesional dalam kalangan Bumiputera di bidang perubatan, kejuruteraan dan kewangan.

Manakala sebanyak RM4.8 bilion pula adalah untuk melaksanakan pelbagai program peningkatan kapasiti dan pembiayaan perniagaan di bawah Perbadanan Usahawan Nasional Berhad, TEKUN Nasional dan Dana Kemakmuran Bumiputera.

Sebagai usaha meningkatkan penglibatan syarikat *anchor* dalam membangunkan vendor Bumiputera tempatan, potongan cukai dua kali bagi perbelanjaan operasi yang layak dinaikkan sehingga RM300 ribu kepada RM500 ribu dan dilanjutkan bagi tempoh lima tahun sehingga 31 Disember 2025.

Akhir sekali, bagi menggalakkan penyertaan belia Bumiputera dalam melaksanakan projek-projek berskala kecil perolehan kerajaan, sebanyak RM200 juta akan disediakan. Sebagai tambahan, kerajaan melalui CIDB akan mewujudkan *accelerator programme* khusus kepada kontraktor belia G1 hingga G4 melalui kursus peningkatan kapasiti dan *on-the-job training* dengan peruntukan sebanyak RM10 juta.

Tuan Yang di-Pertua, aspek pengimarah syiar Islam menjadi tumpuan dalam Bajet 2022. Secara keseluruhan, kerajaan memperuntukkan sebanyak RM1.5 bilion bagi pengurusan dan pembangunan hal ehwal Islam di bawah Jabatan Perdana Menteri. Di bawah payung pendidikan Islam, kerajaan akan melaksanakan inisiatif berikut:

- (i) membina sebuah sekolah menengah agama di Wilayah Persekutuan Labuan dengan kos keseluruhan projek berjumlah RM65 juta. *[Tepuk]*
- (ii) meluaskan skop pengajaran takmir di bawah JAKIM kepada agensi-agensi kerajaan seperti Jabatan Penjara Malaysia, Agensi Antidadah Kebangsaan dan Jabatan Kebajikan Masyarakat dengan menambah seramai 1,000 orang guru takmir; dan
- (iii) menyalurkan pemberian khas sekali bayar sebanyak RM500 untuk manfaat seramai 70 ribu orang imam, bilal, siak, marbut, guru takmir dan guru KAFA. *[Tepuk]*.

Kerajaan akan terus memperkasa wakaf sebagai instrumen agihan semula kekayaan bagi pembangunan ekonomi ummah. Bagi melahirkan lebih ramai usahawan tani dan pengusaha industri halal serta membantu mereka sekiranya ditimpa bencana, kerajaan akan menyalurkan dana permulaan sebanyak RM10 juta bagi memulakan inisiatif Wakaf Halal PKS, Wakaf Pertanian dan Wakaf Bencana. *[Tepuk]* Syarikat-

syarikat korporat dan individu dialu-alukan untuk mewakafkan harta mereka ke dalam tabung ini.

Tuan Yang di-Pertua, selain daripada program-program nasional untuk manfaat semua, sebanyak RM200 juta turut disediakan khusus untuk kaum China. Peruntukan ini antaranya untuk melaksanakan program baik pulih rumah dan kemajuan kampung baru, akses pembiayaan bagi penduduk kampung baru dan Skim Pembiayaan Usahawan PKS.

Bagi kaum India pula, sebanyak RM145 juta disediakan antaranya untuk melaksanakan program memperkasa sosioekonomi komuniti India di bawah Unit Transformasi Masyarakat India dan dana pembiayaan di bawah Skim Pembangunan Usahawan Masyarakat India oleh TEKUN.

Dalam menggalakkan anak-anak Sabah dan Sarawak mendalami ilmu berkaitan budaya dan warisan, sebanyak RM10 juta disediakan untuk tujuan ini. Kepada komuniti Orang Asli pula, sebanyak RM274 juta diperuntukkan. Antaranya bagi melaksanakan Program Peningkatan Taraf Hidup Orang Asli seperti pemberian subsidi dan bantuan persekolahan serta bantuan kebajikan untuk manfaat hampir 200 ribu Orang Asli. Untuk tahun hadapan, kerajaan akan menaikkan kadar wang saku murid sekolah menengah kepada RM4 sehari.

Bagi mendokong agenda perpaduan dan budaya sukarela di peringkat komuniti, kerajaan menyediakan geran sebanyak RM6,000 untuk setiap Kawasan Rukun Tetangga (KRT). Lebih 8,000 KRT akan menerima manfaat daripada geran ini dengan peruntukan sebanyak RM50 juta.

Kerajaan juga memperuntukkan sebanyak RM50 juta bagi kerja-kerja pembaikan, penyelenggaraan dan pembangunan kecil rumah ibadat di kawasan pihak berkuasa tempatan. Peruntukan ini turut merangkumi pelaksanaan aktiviti-aktiviti komuniti dengan kerjasama pengurusan rumah ibadat dan penduduk setempat.

Tuan Yang di-Pertua, bila kita sebut perihal seorang yang bernama wanita, merekalah insan yang begitu istimewa dan patut dihargai sebagai pasangan kita dunia akhirat. *[Tepuk]* Kaum wanita jika diberi peluang dan ruang, boleh menjadi daya penggerak utama produktiviti dan ekonomi negara. *[Tepuk]* Kita seharusnya memastikan kaum wanita dapat memenuhi potensi mereka dalam menyumbang kepada kesejahteraan kita bersama.

Sumbangan wanita dalam ekonomi tidak pernah dinafikan, malah perlu diperkukuh. Buat masa ini, golongan wanita memegang sebanyak 25 peratus daripada komposisi ahli lembaga pengarah bagi 100 buah syarikat awam utama. Namun, masih terdapat 27 peratus atau sebanyak 252 buah syarikat tersenarai di Bursa Malaysia yang belum mempunyai komposisi pengarah wanita. Bagi mengiktiraf peranan wanita dalam proses membuat keputusan dan memperkukuh kepimpinan serta keberkesanan lembaga pengarah, kerajaan melalui Suruhanjaya Sekuriti akan mewajibkan pelantikan sekurang-kurangnya seorang pengarah wanita bagi semua syarikat senarai awam. *[Tepuk]* Cadangan ini dijangka berkuat kuasa pada 1 September 2022 bagi syarikat bermodal besar dan 1 Jun 2023 bagi syarikat tersenarai lain.

Selain itu, kerajaan juga menyediakan sebanyak RM5 juta kepada Yayasan Kepimpinan Wanita bagi merancakkan penyertaan wanita dalam sektor ekonomi melalui antaranya latihan kepimpinan muda dan program keusahawanan.

Bagi membantu usahawan wanita yang turut terkesan akibat COVID-19 serta sebagai langkah meningkatkan kapasiti perniagaan mereka, sejumlah RM230 juta dana pembiayaan akan disediakan. Antaranya melalui Program DANANITA di bawah MARA dan TEKUNITA di bawah TEKUN. *[Tepuk]*

Kerajaan juga akan melaksanakan Program MyKasih Kapital untuk menggalakkan wanita menjana pendapatan dari rumah. Insentif dalam bentuk bantuan asas modal perniagaan akan diberikan di samping program bimbingan bagi menggalakkan perniagaan secara dalam talian. Seramai 5,000 orang peserta termasuk 2,000 orang ibu tunggal akan meraih manfaat daripada program ini.

Bagi menambah baik sistem sokongan sedia ada buat kaum ibu berkerjaya, sebanyak RM30 juta disediakan untuk menyediakan kemudahan taska di bangunan-bangunan kerajaan terutamanya di hospital dan universiti awam.

■1650

Kerajaan juga menggalakkan majikan sektor swasta untuk pengaturan kerja fleksibel serta menyediakan kemudahan taska di pejabat. Untuk itu, selain insentif cukai, kerajaan turut akan meminda garis panduan bagi membenarkan taska beroperasi di aras melebihi tingkat satu pejabat. Sebagai mengiktiraf wanita berkerjaya yang menguruskan anak-anak mereka ketika waktu bekerja, kerajaan bercadang untuk melanjutkan pelepasan cukai pendapatan individu sehingga RM3,000 bagi bayaran yuran taska dan tadika sehingga taksiran tahun 2023.

Kita harus akui pada tangan suri kita, tersemat keringat yang menghayun buaian yang memupuk dan sama menyumbang kepada kehidupan. Namun, kadangkala ada pula tangan-tangan lain yang tidak mengerti perjuangan seorang ibu, isteri dan puteri [*Tepuk*] sehingga tergamak berkelakuan tidak manusiawi. Ini tidak sepatutnya berlaku. Oleh itu, dalam perjuangan menoktahkan kerakusan ini, kerajaan bersedia untuk memperuntukkan RM13 juta khas untuk memperkasa Bahagian D11 Polis Diraja Malaysia bagi Siasatan Seksual, Wanita dan Kanak-kanak termasuk kewujudan 100 perjawatan terbaharu [*Tepuk*].

Di samping itu, program kesedaran komuniti berhubung keganasan terhadap wanita di seluruh negara melalui Skuad WAJA akan dilaksanakan. Selain itu, bagi melindungi kebajikan lebih ramai mangsa keganasan rumah tangga, kerajaan akan juga menambah Pusat Sokongan Sosial Setempat serta bekerjasama dengan NGO untuk meningkatkan bilangan Rumah Perlindungan Khas Wanita.

Aspek kesihatan dan kebersihan diri remaja wanita amat penting dalam mengurangkan sebarang risiko kesihatan dan keciciran di sekolah. Timbalan saya, Yang Berhormat Paya Besar, dalam sebuah sesi libat urus telah mengenal pasti satu isu serius. Dianggarkan 130,000 remaja wanita dari keluarga B40 di Malaysia tidak mendapat akses kepada produk kebersihan seperti tuala wanita atas sebab kekangan kewangan. Oleh itu, Lembaga Penduduk dan Pembangunan Keluarga Malaysia dengan kerjasama Jabatan Penjara Malaysia, akan mengedarkan secara percuma, kit asas kebersihan diri setiap bulan kepada 130,000 remaja wanita golongan B40 [*Tepuk*].

Di samping itu, kempen dan kesihatan reproduktif juga akan terus dijalankan di sekolah-sekolah dengan kerjasama pihak NGO. Selanjutnya, berhubung segmen kesihatan wanita juga. Sejumlah lebih RM11 juta disediakan sebagai subsidi ujian *mammogram* kepada wanita berisiko tinggi dan melaksanakan ujian saringan kanser serviks kepada wanita.

Tuan Yang di-Pertua, minum sedikit, ya. Kerajaan ini akan terus giat melaksanakan program-program pembangunan sosioekonomi dan memelihara kebajikan komuniti tumpuan, terutamanya melibatkan warga emas, kanak-kanak, OKU dan lain-lain. Menjelang tahun 2030, Malaysia bakal dikategorikan sebagai negara menua. Bagi memastikan setiap warga emas yang memerlukan mendapat sokongan berterusan, bajet ini menyediakan lebih RM635 juta khusus untuk bantuan kebajikan institusi penjagaan dan pusat aktiviti warga emas.

Aspek keselamatan kanak-kanak adalah penting. Lebih-lebih lagi, ketika kita sedang berada di jalan raya untuk menuju ke suatu destinasi. Bagi memastikan penggunaan kerusi keselamatan kanak-kanak di dalam kereta, kerajaan akan mensubsidi 50 peratus atau sehingga RM150 untuk pembelian kerusi keselamatan kanak-kanak oleh keluarga B40. Sejumlah RM30 juta disediakan untuk tujuan ini dan bakal memanfaatkan 188,000 keluarga B40. Selanjutnya, aspek kesihatan kanak-kanak juga perlu dititikberatkan. Masalah kurang zat terutamanya dalam kalangan kanak-kanak miskin bandar sangat membimbangkan.

Bagi tahun hadapan, kerajaan menyediakan RM24 juta:

- (i) meluaskan Program *Community Feeding* kepada kanak-kanak daripada keluarga miskin bandar di Selangor, Johor, Pulau Pinang, Kuala Lumpur dan Putrajaya dengan sasaran untuk menyediakan makanan tambahan lima kali seminggu kepada 100 orang kanak-kanak berusia satu hingga enam tahun;
- (ii) meluaskan skop penerima bantuan Program Pemulihan Kanak-kanak Kekurangan Zat Makanan bagi manfaat lebih 1,100 orang kanak-kanak; dan
- (iii) menubuhkan Bank Susu Ibu untuk bayi pramatang di *Neonatal Care Unit* melibatkan hospital di Pulau Pinang, Johor, Terengganu, Sabah dan Sarawak.

Tuan Yang di-Pertua, kebajikan golongan OKU tidak pernah dilupakan. Bagi tahun hadapan, kerajaan menyediakan peruntukan khusus RM30 juta bagi menaik taraf infrastruktur bangunan kerajaan supaya mesra OKU. Peruntukan ini antaranya, untuk menyediakan lebih banyak laluan khas bagi kegunaan golongan cacat penglihatan. Selain itu, RM10 juta turut diperluaskan atau pun diperuntukkan untuk Pusat Latihan Berdikari serta sebuah Pusat Latihan Perindustrian dan Pemulihan Kerajaan bagi melaksanakan Program Latihan dan Bimbingan Ajar kepada golongan OKU. Bagi memastikan tempat buat anak muda OKU menceburi bidang pekerjaan, kerajaan akan menyediakan kuota khas sebanyak 1 peratus untuk program MyStep kepada golongan OKU.

Mungkin tidak ramai yang mengenali gerangan Puan Tan Lee Bee, Khairunnisa Kho Abdullah, Wan Zuraidah Abu dan Goh Soo Leng. Merekalah sebenarnya yang berjasa sebagai jurubahasa isyarat yang sering kita lihat di sudut kaca televisyen [*Tepuk*]. Bagi meningkatkan akses terhadap media di samping membolehkan golongan OKU cakna dengan berita semasa dan informasi terkini dengan bantuan BERNAMA, semua rangkaian televisyen termasuk saluran swasta akan menyediakan jurubahasa isyarat dalam penyampaian berita mereka. [*Tepuk*]

Bagi tahun hadapan, kerajaan bersetuju, ya bagi tahun hadapan kerajaan bersetuju untuk menanggung sepenuhnya bayaran lesen kenderaan motor kepada semua kenderaan persendirian yang dimiliki oleh OKU. Harapnya, ini sedikit sebanyak meringankan kos sara hidup golongan OKU. Program Pemulihan Dalam Komuniti merupakan antara medium intervensi awal untuk anak-anak kurang upaya meningkatkan kemahiran diri dan menceburi pekerjaan. Setakat ini Universiti Sains Malaysia (USM) merupakan universiti utama yang melaksanakan program ini. Tahun hadapan, kerajaan bercadang untuk meluas pelaksanaannya ke universiti-universiti awam lain.

Tuan Yang di-Pertua, pemuda-pemudi belia negara ialah penentu kepada jatuh bangunnya negara ini. Pendedahan kepada alam pekerjaan amat penting untuk mereka berhadapan dengan dunia sebenar yang kian mencabar. Sejak tahun 2019, kerajaan telah mula membayar elaun sebanyak RM900 kepada pelajar yang menjalani Program Latihan Industri. Oleh itu, saya menyeru agar pihak swasta turut memberi elaun sekurang-kurangnya RM900 atas khidmat pelajar tersebut. Selain itu, kerajaan akan menyediakan insentif kepada majikan yang menggaji perantis lepasan sekolah dan graduan berumur 18 hingga 30 tahun sebanyak RM900 sebulan bagi tempoh enam bulan iaitu meningkat berbanding RM800 sebelum ini.

Bagi belia yang menceburi bidang keusahawanan pula, pelan pembiayaan sebanyak RM150 juta akan disediakan di bawah Bank Simpanan Nasional dan Agrobank. Kerajaan bercadang untuk melanjutkan galakan cukai bagi Program Latihan Industri Berstruktur sehingga tahun taksiran 2025 dan turut diperluas kepada pelajar di peringkat ijazah sarjana, sijil profesional serta Sijil Kemahiran Malaysia di Tahap 1 dan 2.

Bagi memupuk budaya transaksi tanpa tunai di premis perniagaan, kerajaan memperkenalkan program *e-Start* iaitu sebuah Skim Transaksi Tanpa Tunai. *E-Start* akan mengkreditkan RM150 secara *one-off* kepada akaun e-dompet para belia berumur 18 hingga 20 tahun dan juga pelajar sepenuh masa di institusi pengajian tinggi. Dengan peruntukan RM300 juta, kerajaan berharap lebih dua juta orang belia yang menerima

manfaat daripada program ini dapat menggunakan sebaiknya melalui pembelian berguna seperti buku dan kelengkapan pembelajaran.

Lagu Negaraku yang berkumandang di bumi Tokyo menandakan kejayaan atlet kita merangkul pingat emas di Kejohanan Paralimpik Tokyo. Tahniah diucapkan khususnya kepada Bonnie Bunyau Gustin, Cheah Liek Hou dan Abdul Latif Romly serta seluruh kontinjen negara... *[Tepuk]* atas pencapaian membanggakan ini. Menjelang Paralimpik Paris 2024, kejayaan yang lebih besar pastinya menjadi sasaran. Bagi memperkasa Sukan OKU, RM10 juta diperuntukkan kepada Majlis Sukan Negara untuk meningkatkan program latihan atlet OKU dan melaksanakan Liga Sukan OKU.

Dalam konteks yang lebih luas, bajet ini turut menyediakan RM159 juta bagi membina, menaik taraf, dan menyelenggarakan kemudahan sukan di seluruh negara. Peruntukan ini antaranya untuk memulakan pembinaan sebuah stadium di Bukit Merbau, Pasir Puteh, Kelantan merangkumi pelbagai fasiliti sukan seperti gelanggang hoki, lapang sasaran menembak dan pusat akuatik.

Bagi memastikan rakyat kembali aktif selaras dengan pemulihan pasca COVID-19, kerajaan akan memperuntukkan RM50 juta bagi melaksanakan program seperti pembudayaan gaya hidup aktif, *Fit Forever* dan Penganjuran Hari Sukan Negara.

■1700

E-Sukan kini sudah menjadi fenomena baharu dalam kalangan anak muda dan dilihat mempunyai prospek terbaik pembangunan sukan negara. Bagi merancang pertumbuhan e-Sukan, RM20 juta disediakan bagi pembangunan e-Sukan kebangsaan termasuk RM5 juta untuk mewujudkan Pusat Kecemerlangan Sukan Dron.

Saya amat gembira apabila membaca berita bahawa terdapat atlet e-Sukan anak tempatan yang berjaya meraih pencapaian cemerlang di kejohanan antarabangsa di Romania baru-baru ini. Kejayaan seperti ini adalah bukti bahawa negara kita mempunyai bakat-bakat muda yang perlu disokong dan digilap. Bagi mengiktiraf pencapaian atlet e-Sukan kelahiran Malaysia yang telah mengharumkan nama seperti NothingToSay, xNova, Mushi dan Oli. Kerajaan bercadang untuk memberikan pengecualian cukai pendapatan ke atas wang hadiah kemenangan kejohanan e-Sukan yang layak. *[Dewan tepuk]*

Industri sukan juga terjejas akibat pandemik COVID-19. Larangan aktiviti sukan tertentu telah menyebabkan banyak pengusaha fasiliti sukan berdepan cabaran untuk memulakan semula perniagaan mereka setelah ekonomi kembali dibuka. Untuk meringankan keperluan kewangan pengusaha, Bank Simpanan Nasional akan menyediakan dana pembiayaan sehingga RM50 juta dengan kadar faedah kosong peratus untuk enam bulan pertama dan moratorium untuk enam bulan untuk pengusaha sukan.

Strategi 3. Strategi Ketiga adalah untuk Membina Kehidupan Yang Kondusif. Usaha di bawah strategi ini tertumpu kepada meringankan kos sara hidup, menggalakkan pemilihan rumah kediaman, akses kepada kemudahan pengangkutan, pembangunan infrastruktur luar bandar serta pertahanan dan keselamatan awam.

Tuan Yang di-Pertua, secara keseluruhan kerajaan menyediakan lebih RM31 bilion khusus untuk subsidi, bantuan dan insentif bagi Bajet 2022. Peruntukan ini adalah untuk meminimumkan kesan peningkatan kos sara hidup rakyat melibatkan kawalan harga barang dan perkhidmatan.

Bagi memastikan kawasan luar bandar khususnya di Sabah dan Sarawak mendapat barangan keperluan asas seperti LPG dan petrol pada harga yang berpatutan, kerajaan memperuntukkan RM200 juta untuk membiayai kos pengangkutan dan pengedaran barangan asas ke kawasan luar bandar.

Kerajaan amat memahami kekangan kewangan yang dihadapi oleh rakyat akibat PKP yang berpanjangan terutamanya dari segi pengurusan aliran tunai. Untuk menambah wang dalam tangan kepada rakyat, KWSP akan melanjutkan tempoh pengurangan kadar caruman minimum KWSP daripada 11 kepada sembilan peratus sehingga Jun 2022 melibatkan anggaran nilai RM2 bilion.

Untuk mengurangkan kos pemilikan kenderaan, kerajaan juga akan melanjutkan 100 peratus pengecualian cukai jualan ke atas kenderaan penumpang CKD dan 50 peratus ke atas CBU termasuk MPV dan SUV selama enam bulan sehingga 30 Jun 2022.

Tuan Yang di-Pertua, setiap daripada Keluarga Malaysia berhak memiliki rumah kediaman sebagai keperluan kehidupan. Untuk itu, kerajaan akan meneruskan projek-projek perumahan khususnya kepada golongan berpendapatan rendah dengan nilai keseluruhan RM1.5 bilion. Peruntukan ini antaranya bagi meneruskan program-program rumah mesra rakyat dan bantuan menyelenggara perumahan rakyat. Pada masa yang sama, kerajaan tidak lagi mengenakan Cukai Keuntungan Harta Tanah bagi pelupusan oleh individu warganegara, pemastautin tetap dan selain syarikat mulai tahun keenam dan ke atas.

Saya mendengar keluhan pekerja gig, pengusaha kecil dan petani yang sukar membeli rumah kerana tiada pendapatan tetap sehingga menyebabkan mereka sukar mendapatkan pinjaman perumahan. Ada antara mereka yang sebenarnya mempunyai keupayaan untuk membayar balik pinjaman tetapi tiada bukti pendapatan tetap. Untuk tahun hadapan, bagi membantu kumpulan ini membeli rumah, kerajaan menyediakan jaminan sehingga RM2 bilion kepada bank melalui Skim Jaminan Kredit Perumahan untuk memberi akses pembiayaan kepada golongan ini membeli rumah. *[Tepuk]*

Tuan Yang di-Pertua, penduduk di pedalaman Sabah dan Sarawak ada yang terpaksa menempuh jalan balak dan memakan masa berjam-jam untuk mendapatkan perkhidmatan di pekan berdekatan. Kerajaan memahami kesukaran yang dihadapi oleh mereka seperti penduduk di Kudat dan Long Pasiyah di Sabah serta Ba'kelalan dan Bario di Sarawak. Oleh itu, bagi tahun hadapan kerajaan akan terus memberikan subsidi sebanyak RM209 juta bagi perkhidmatan pengangkutan udara untuk manfaat penduduk setempat.

Saya tertarik dengan perkhidmatan tren yang kini sedang tular iaitu '*Train to Dabong*'. Dabong di Kuala Krai, Kelantan memang merupakan kawasan tumpuan bagi aktiviti ekopelancongan dan harga tambang tiket kereta api untuk ke sana juga adalah berpatutan. Perkhidmatan tren KTMB sememangnya sentiasa penuh pada hujung minggu. Pada hari-hari biasa pula, kebanyakan penumpang merupakan murid-murid sekolah. Mereka kini menerima manfaat di bawah inisiatif Pas MyRail5 yang cuma berharga RM5 sebulan untuk perjalanan tanpa had. Oleh itu, kerajaan akan meneruskan pemberian subsidi bagi menampung sebahagian kos operasi perkhidmatan tren kurang ekonomik di luar bandar terutamanya di wilayah timur dan meneruskan inisiatif Pas MyRail5 untuk manfaat murid sekolah. *[Tepuk]*

Selain itu, kerajaan juga menyediakan RM80 juta sebagai Dana Bantuan Sementara Bas Henti-henti untuk manfaat pengendali bas henti-henti dan RM115 juta bagi inisiatif pas perjalanan bas dan rel tanpa had dengan harga RM50 sebulan untuk pengguna terutamanya di Lembah Klang.

Tuan Yang di-Pertua, kerajaan akan terus menambah baik aspek kesejahteraan penduduk luar bandar dalam usaha mengurangkan jurang pembangunan antara wilayah. Bagi tahun hadapan, lebih RM2.5 bilion disediakan bagi melaksanakan program berikut:

- (i) hampir RM1.5 bilion untuk projek jalan luar bandar dan jalan perhubungan desa sepanjang 519 kilometer bagi manfaat lebih 130,000 penduduk setempat;
- (ii) RM382 juta bagi bekalan air luar bandar dan bekalan air alternatif dengan sasaran 4,800 buah rumah;
- (iii) RM485 juta untuk bekalan elektrik luar bandar dengan sasaran lebih 2,100 buah rumah; dan
- (iv) RM107 juta bagi memasang 7,000 unit lampu jalan kampung, menyelenggara lebih 500,000 unit lampu jalan kampung dan menaik taraf 20 buah jambatan uzur serta kerja-kerja awalan bagi 30 buah jambatan baharu.

Daripada keseluruhan peruntukan ini, sebahagian besar iaitu RM1.5 bilion disediakan untuk pembangunan infrastruktur luar bandar Sabah dan Sarawak.

Tuan Yang di-Pertua, kemakmuran ekonomi tidak akan tercapai tanpa negara yang aman dan damai. Bagi tahun hadapan, Bajet ini menyediakan peruntukan kepada Kementerian Pertahanan dan Kementerian Dalam Negeri masing-masing sebanyak RM16 bilion dan RM17 bilion.

Antaranya sejumlah RM1.6 bilion diperuntukkan untuk mempertingkatkan kesiagaan aset-aset utama Angkatan Tentera Malaysia. Peruntukan ini turut melibatkan RM14 juta bagi mengganti peralatan utama PASKAL dan PASKAU seperti payung terjun, alat selam litar tertutup dan bot.

Kebajikan anggota-anggota polis dan tentera kita juga tetap menjadi keutamaan. Bagi tahun hadapan, RM230 juta disediakan untuk kerja-kerja menyelenggara sekolah dalam kem tentera, fasiliti ketenteraan dan Rumah Keluarga Angkatan Tentera. Peruntukan ini turut melibatkan penggantian dan pembaikan lif serta kuarters PDRM.

Ke arah memperkukuh kedaulatan negara, kerajaan akan menambah lapan pos kawalan Pasukan Gerakan Am antaranya di Pagalungan di Sabah dan Temong Mura di Sarawak bagi meningkatkan kawalan keselamatan sempadan yang berterusan oleh anggota penguatkuasaan.

Selain itu, kerajaan juga akan menambah empat pintu masuk imigresen baharu antaranya di Telok Melano dan Baleh, Sarawak bagi memenuhi keperluan peningkatan pergerakan melalui imigresen susulan perubahan ibu negara Indonesia ke Kalimantan dan pembukaan Lebuh Raya Pan Borneo jajaran Telok Melano.

Dalam menghadapi musim banjir Monsun Timur Laut, kesiapsiagaan Agensi Pengurusan Bencana Negara adalah amat penting. Bagi tahun 2022, peruntukan sebanyak RM100 juta disediakan, antaranya bagi meringankan beban mangsa banjir melalui pemberian Kit Makanan.

Selanjutnya, kerajaan akan melaksanakan inisiatif *Malaysian Incentive Community Empowerment* melalui pemberian geran sehingga RM10 ribu kepada 2,000 pertubuhan yang berdaftar dengan Jabatan Pendaftaran Pertubuhan Malaysia dalam kategori Kebajikan, Sosial, Keselamatan dan Hak Asasi. Inisiatif ini melibatkan peruntukan sebanyak RM20 juta.

Tuan Yang di-Pertua, daripada secekal-cekal peniaga kecil hinggalah sebesar syarikat multinasional, semua segmen perniagaan menerima impak langsung daripada krisis COVID-19. Misalnya, dilaporkan bahawa lebih 37,000 perniagaan PKS telah ditutup semenjak krisis ini bermula. Dalam meminimum kesan ini, kerajaan telah umumkan pelbagai inisiatif melalui pakej-pakej bantuan dan rangsangan bagi memastikan kelangsungan perniagaan.

■1710

Dengan kebanyakan sektor ekonomi kini kembali beroperasi, permintaan domestik dijangka memulih. Namun, masih terdapat sebilangan segmen ekonomi yang terjejas teruk, memerlukan sokongan untuk bangkit semula dan membina daya tahan. Maka, fokus kedua iaitu 'Perniagaan Yang Berdaya Tahan' yang akan menumpukan kepada strategik yang akan mengembalikan keupayaan perniagaan melalui akses kepada pembiayaan, memacu pelaburan strategik dan memulih sektor-sektor tumpuan.

Dalam mengendali keupayaan perniagaan dalam strategi pertama, kerajaan sebagai pemudah cara akan memperbanyak akses pembiayaan kepada sektor perniagaan. Terutamanya untuk pengusaha PMKS dan sektor *informal*. Berdasarkan sesi libat urus yang telah saya hadiri dengan pelbagai pihak, akses kepada pemudahan pembiayaan kerap kali dibangkitkan. Baik oleh usahawan kecil, mahupun syarikat besar.

Untuk itu, bagi tahun 2022, pakej pembiayaan dengan nilai keseluruhan berjumlah RM40 bilion disediakan di bawah Program Semarak Niaga Keluarga Malaysia (SemarakNiaga). Skim pembiayaan ini merangkumi pinjaman langsung jaminan pembiayaan dan suntikan ekuiti dengan sasaran untuk memanfaatkan setiap golongan

usahawan, tidak kira perusahaan mikro ataupun syarikat tersenarai awam. Tahun hadapan, pembiayaan kredit mikro bernilai hampir RM1.8 bilion akan disediakan melalui pelbagai agensi seperti TEKUN, Agrobank, BSN, Bank Rakyat dan Bank Negara Malaysia. Yang Amat Berhormat Perdana Menteri peka akan perlunya akses kepada pembiayaan tanpa faedah disediakan terutamanya bagi membantu para peniaga kecil.

Dengan itu, Skim Pembiayaan Informal dan Mikro di bawah TEKUN akan menawarkan pinjaman sehingga RM10,000 pada kadar faedah kosong peratus bersama peserta moratorium selama 12 bulan dengan keutamaan diberikan kepada peniaga sektor informal dan mikro [*Tepuk*]. Selain itu, BSN dan Agro Bank juga akan menawarkan pinjaman mikro sehingga RM75,000 pada kadar kosong peratus juga untuk enam bulan pertama serta kemudahan moratorium sehingga enam bulan.

Menyedari kepentingan sumbangan gerakan koperasi, kerajaan akan meneruskan program Program Transformasi Ekonomi Gerakan Koperasi (TRANSFER) dengan peruntukan sebanyak RM10 juta bagi memulihkan aktiviti koperasi yang terjejas. Di samping itu, dana sebanyak RM30 juta akan disediakan untuk program pembiayaan intervensi pemulihan ekonomi koperasi. Pada masa yang sama, bagi menyokong aktiviti perniagaan oleh koperasi, program seperti penyediaan tapak perniagaan *food truck* di kawasan bandar utama akan dilaksanakan oleh Suruhanjaya Koperasi Malaysia.

Kerajaan juga menyokong keluasan program I-TEKAD, iaitu sebuah program sosial yang menawarkan modal permulaan kredit mikro dan latihan kemahiran kepada usahawan mikro dengan peruntukan sebanyak RM20 juta. Tuan Yang di-Pertua, untuk syarikat yang berdaya maju, namun mempunyai kekangan mendapatkan dana baharu kerana terjejas oleh situasi semasa, kerajaan dan institusi kewangan telah merangka satu pembiayaan bentuk baharu yang lebih anjal bagi membolehkan syarikat mempunyai lebih keupayaan untuk memulihkan perniagaan.

Satu perkembangan menarik sewaktu pandemik ini ialah peningkatan pesat dalam pembiayaan melalui kaedah *equity crowd financing* dan *peer-to-peer financing* iaitu lebih RM1.4 bilion dana diperoleh melalui kaedah-kaedah ini sejak tempoh pandemik bermula. Makanya, bentuk pembiayaan sebegini akan terus disokong dengan peruntukan RM80 juta secara geran padanan untuk Malaysia Co-Investment Fund, penambahan kepada pelaburan oleh BPNB sebanyak RM100 juta.

Bagi membantu syarikat yang berdepan masalah *gearing* atau *leverage*, kaedah pendanaan bernilai RM2.1 bilion melalui pelaburan ekuiti dan *quasi-equity* akan diperkenalkan. Kaedah ini akan diterajui oleh SME Bank dengan kerjasama TERAJU dan BSN dengan dana bernilai RM600 juta dan terbuka kepada semua terutamanya usahawan bumiputera. Selain itu, Bank Pembangunan Malaysia Berhad (BPMB) akan menawarkan skim-skim RESET (*Rehabilitation and Support Through Equity*) dan BNM juga menyediakan *Business Recapitalisation Fund* bernilai RM1 bilion untuk tujuan yang sama.

Secara keseluruhan, sejumlah RM14.2 bilion dana tersedia untuk PKS. Untuk kesediaan dana yang berterusan, dana khas BNM terutamanya *Targeted Relief and Recovery Facility* telah ditingkatkan sebanyak RM2 bilion dan menjadikan jumlah ketersediaan pelbagai dana PKS oleh BNM pada masa ini sebanyak RM11.2 bilion. Selain itu, institusi kewangan seperti SME Bank, PUNB, BPMB, Agrobank, MIDF dan MARA turut menyediakan dana untuk PKS. Satu inisiatif khusus untuk membantu syarikat tersenarai di Bursa juga akan diperkenalkan.

Inisiatif ini bertujuan untuk membantu syarikat berdaya maju tetapi terkesan akibat pandemik COVID-19 mendapat suntikan dana tambahan melalui sebuah SBV milik kerajaan dalam bentuk instrumen ekuiti atau instrumen lain yang berkaitan. Untuk tujuan ini, Khazanah Nasional Berhad akan diberi mandat bagi membantu kerajaan menyediakan infrastruktur mentadbir dana bersaiz sekurang-kurangnya RM3 bilion.

Tuan Yang di-Pertua, sehingga kini, Syarikat Jaminan Pembiayaan Perniagaan (SJPP) telah memberikan jaminan pembiayaan perniagaan bernilai lebih RM46 bilion kepada lebih 44,000 buah syarikat. Ia telah membantu memudahkan PKS mendapat pembiayaan terutamanya dalam tempoh sukar ini. Lantaran itu, SJPP akan ditambah baik

dengan menyediakan jaminan untuk pembiayaan yang di jadual distrukturkan semula dengan tambahan had jaminan sebanyak RM10 bilion termasuk RM2 dikhaskan untuk bumiputera. Ini akan membantu syarikat mendapatkan pembiayaan baharu yang sebelum ini sukar untuk diperolehi. Untuk mengurangkan kos transaksi, pengecualian duti setem akan diberikan ke atas dokumen transaksi penjadualan dan penstrukturan semula pembiayaan.

Tuan Yang di-Pertua, untuk memastikan ekonomi dibuka dengan selamat dan mengurangkan risiko penularan virus COVID-19, pematuhan kepada SOP terutamanya di tempat kerja adalah amat penting. Oleh itu, bagi kerja-kerja mengubahsuai fasiliti perniagaan supaya mematuhi keperluan SOP seperti pengudaraan serta ruang duduk pelanggan dan pekerja, kerajaan bercadang untuk melanjutkan potongan cukai ke atas kos pengubahsuaian dan pembaharuan premis sehingga RM300,000 sehingga 31 Disember 2022.

Selanjutnya bagi syarikat yang berdaftar di bawah Safe@Work, potongan cukai tambahan sehingga RM50,000 ke atas perbelanjaan sewa premis penginapan pekerja akan dilanjutkan untuk satu tahun lagi. Bagi menambah peluang penyertaan dalam perolehan kerajaan, syarat keperluan pendaftaran akan dipermudah. Syarikat yang pertama kali mendaftar sijil pendaftaran perniagaan MOF, dikenakan bayaran cuma RM150 berbanding RM450 sebelum ini.

Sebagai tambahan, syarikat yang beroperasi daripada premis perniagaan jenis SOHO, *shared partition* dan *co-working space* juga dibenarkan mendaftar. Untuk memberi kemudahan kepada pelawat perniagaan dan pelabur, sebuah *Business Travelers Center* telah dibuka di Lapangan Terbang Antarabangsa Kuala Lumpur. Pusat ini memudahkan ketibaan pelawat perniagaan jangka pendek yang dikecualikan daripada menjalani kuarantin wajib tertakluk kepada pematuhan SOP yang ketat. Tahun hadapan, sebuah pusat sehenti yang sama akan disediakan di Johor untuk pelawat perniagaan jangka pendek dari Singapura dengan kos RM10 juta.

Setiap kali saya berjumpa dengan usahawan PMKS, mereka yakin bahawa tahun 2020 ialah masa untuk kembali merencanakan ekonomi negara. Namun, setelah dua tahun diselubungi pandemik COVID-19, mereka tetap memerlukan bantuan sebelum boleh bangkit semula sepenuhnya. Oleh itu, kerajaan mencadangkan beberapa inisiatif berikut;

- (i) penangguhan bayaran ansuran cukai pendapatan bagi PMKS selama enam bulan sehingga 30 Jun 2022;
- (ii) semua perniagaan dibenarkan membuat pindaan anggaran cukai pendapatan kena bayar dalam bulan kesebelas sebelum 31 Oktober 2022;
- (iii) potongan cukai khas sehingga Jun 2022 kepada pemilik bangunan atau ruang perniagaan yang memberikan pengurangan sewa sekurang-kurangnya 30 peratus; dan
- (iv) kerugian terkumpul yang tidak dapat diserap boleh dibawa ke hadapan untuk tempoh maksimum tujuh tahun taksiran berturut-turut kepada maksimum 10 tahun taksiran berturut-turut.

Tuan Yang di-Pertua, kerajaan telah komited untuk memastikan Malaysia terus menjadi destinasi pelaburan yang menarik dan dapat memberi kesan limpahan signifikan kepada ekonomi.

Strategi kedua pula adalah untuk memacu pelaburan strategik dalam sektor-sektor utama dan mengukuhkan pemboleh pertumbuhan. Dana khas pelaburan strategik sehingga RM2 bilion disediakan bagi menarik pelaburan asing strategik dalam kalangan syarikat multinasional khususnya yang dapat melengkapkan rantai nilai industri dan memacu penajaan pekerjaan berteraskan pengetahuan dan peluang pembangunan PKS tempatan. Bagi memperkasa daya pemulihan ekonomi negara, bajet ini memperuntukkan RM25 juta untuk meneroka pelaburan berimpak tinggi dan pasaran eksport baharu melalui misi perdagangan dan pelaburan.

■1720

Untuk memenuhi keperluan kemahiran terutamanya oleh industri dengan aktiviti nilai tambah tinggi, RM80 juta akan disediakan melalui MITI bagi melatih 20,000 orang pekerja yang menyokong kluster industri seperti MRO di Subang, E&E di Kulim dan kimia di Gebeng. Di samping itu, RM50 juta juga disediakan melalui pusat pembangunan kemahiran negeri, seperti di Sarawak, Johor dan Pulau Pinang bagi meningkatkan tahap kemahiran TVET untuk 5,000 orang pekerja dalam bidang seperti kimpalan minyak dan gas, automasi perindustrian dan mekatronik.

Saya berpeluang bertemu dengan Encik Kamarul Muhamed, pengasas syarikat Aerodyne Group di Cyberjaya dan berasa amat kagum dengan perkembangan syarikat bumiputera ini. Syarikat Aerodyne telah memulakan operasi pada tahun 2014 dengan hanya tiga orang pekerja sahaja. Pada hari ini, Aerodyne telah berkembang pesat dan dinobatkan sebagai syarikat terbesar di dunia dalam industri perkhidmatan teknologi dron. [Tepuk] Maka, bagi terus merencanakan penglibatan pemain industri tempatan menceburi bidang ini, geran padanan bernilai RM100 juta disediakan untuk syarikat PKS bumiputera meneroka peluang perniagaan dalam bidang aeroangkasa. [Tepuk] Bagi meningkatkan produktiviti melalui automasi, kerajaan turut menyediakan RM100 juta sebagai geran padanan Automasi Pintar kepada 200 buah syarikat pembuatan dan perkhidmatan untuk mengautomasikan proses perniagaan mereka.

Kerajaan juga akan melanjutkan Elaun Pelaburan Semula (EPS) tambahan selama dua tahun bagi syarikat sedia ada di Malaysia yang telah tamat tempoh kelayakan EPS dan EPS khas. [Tepuk] Ini menjadikan tempoh keseluruhan EPS tambahan ini kepada lima tahun. Langkah ini adalah antara cadangan daripada Pasukan Petugas Khas Pemudah Cara Perniagaan (PEMUDAH) yang telah dipertimbangkan untuk Bajet 2022. Maka, Kerajaan akan terus meneliti cadangan seumpamanya bagi menambah baik kelancaran urusan perniagaan atau *ease of doing business* demi memacu pelaburan.

Dalam melahirkan lebih ramai PMKS Halal yang dapat bersaing di peringkat antarabangsa, RM25 juta diperuntukkan kepada Halal Development Corporation untuk melaksanakan pelbagai program termasuk Penjenamaan Digital Produk Halal PMKS dan program Peningkatan Kebolehpasaran Produk Halal PMKS.

Tuan Yang di-Pertua, Kerajaan menyediakan RM423 juta di bawah MOSTI dan KPT bagi mempergiat aktiviti R&D ke arah mengaplikasikan pembaharuan yang selari dengan perkembangan sains dan teknologi. Peruntukan ini termasuk RM295 juta kepada universiti awam untuk terus berperanan dalam ekosistem penyelidikan dan inovasi serta menggalakkan kerjasama dengan industri. Selain itu, Kerajaan juga akan menyediakan RM12 juta secara geran padanan melalui *collaborative research in engineering, science and technology* dalam bidang seperti *gallium nitride* untuk diaplikasikan dalam LED dan kenderaan elektrik. Bidang fokus R&D ini disyorkan oleh Encik Tan dari Clarion Malaysia semasa sesi dialog saya bersama-sama tokoh industri elektrik dan elektronik sebelum ini.

Sejumlah RM30 juta akan disediakan bagi melaksanakan hab inovasi Revolusi Industri Keempat di bawah Taman Teknologi Malaysia sebagai pusat sehati untuk ekosistem inovasi dengan pembangunan kluster teknologi baharu muncul seperti dron, robotik dan kenderaan berautonomi. Hab ini dijangka memberi manfaat dan pendedahan kepada 10 ribu bakal usahawan.

Sebagai contoh kejayaan *startup*, Puan Goh Ai Ching dari Pulau Pinang pernah menerima geran Cradle Fund dan telah mengasaskan Piktochart, syarikat yang menyediakan perkhidmatan komunikasi visual melalui infografik menarik. Piktochart telah berjaya menembusi pasaran luar negara dan antara pengguna perkhidmatan mereka ialah Kerajaan Amerika Syarikat dan syarikat Disney. Antara infografik yang dipaparkan pada skrin di hadapan Yang Berhormat sekalian juga menggunakan perisian Piktochart.

Bagi menggalakkan kejayaan seperti yang dicapai Piktochart, Cradle Fund sebagai agensi penyelaras ekosistem *start-up* akan diperuntukkan RM20 juta untuk mempergiat usaha memulih dan membina daya tahan ekonomi *startup*. Selari dengan matlamat Rangka Tindakan Ekonomi Digital Malaysia (MyDIGITAL), strategi MyStartup

akan dilaksanakan secara berfasa untuk memberi manfaat kepada lebih 2,500 buah syarikat dan mewujudkan 5,000 peluang pekerjaan.

Kerajaan juga memperuntukkan sejumlah RM45 juta sebagai galakan transformasi teknologi ke arah revolusi industri keempat atau Industry4WRD dalam kalangan PKS serta syarikat tahap pertengahan bagi sektor pembuatan dan perkhidmatan. Bagi merencanakan inovasi, *National Regulatory Sandbox* di bawah MOF iaitu FUTURISE akan digiatkan lagi untuk menjalankan kajian industri dan mengesyorkan langkah melancarkan inovasi dalam masyarakat dan *ease of doing business*.

Tuan Yang di-Pertua, GLC memainkan peranan penting sebagai penggerak modal insan dan kewangan serta pemangkin transformasi ekonomi negara. Tahun ini, GLC telah banyak membantu dalam agenda pemulihan negara antaranya termasuk pengedaran komputer riba kepada 150,000 orang pelajar melalui Tabung Cerdik dan tawaran pekerjaan melalui program MySTEP. Untuk tahun 2022, syarikat GLC akan terus memainkan peranan penting dalam memacu pemulihan negara. Antara inisiatif utama yang bakal dilaksanakan termasuklah:

- (i) inisiatif Jalinan GLC: Memperkasa PMKS bagi membantu usahawan melalui inisiatif seperti khidmat nasihat dan sokongan kewangan dengan dana kolektif bernilai RM5 bilion;
- (ii) inisiatif Jalinan GLC CSR: Sejahtera Rakyat untuk menolong rakyat melalui inisiatif seperti derma peralatan perubatan dan program biasiswa dengan dana kolektif bernilai RM500 juta;
- (iii) mempercepat bayaran kepada vendor selewat-lewatnya 14 hari dari tarikh pengesahan invoices;
- (iv) memastikan 40 peratus perolehan tempatan dianugerahkan kepada usahawan bumiputera;
- (v) menawarkan 30,000 peluang pekerjaan di bawah program MySTEP and PROTEGE; dan
- (vi) mempertingkatkan kerja-kerja sukarela dalam kalangan GLC.

Dalam membina daya tahan, syarikat GLC akan terus membuat pelaburan antaranya dalam bidang tenaga boleh diperbaharui, pemodenan rantai bekalan dan infrastruktur 5G. Secara kolektif, sekurang-kurangnya RM30 bilion akan diperuntukkan untuk perbelanjaan modal dan pelaburan pada tahun hadapan. Diharapkan melalui program Perkukuh Pelaburan Rakyat, GLC akan lebih berdaya tahan dan mempunyai prospek pertumbuhan yang lebih baik. Contohnya, Khazanah Nasional Berhad telah menyediakan Dana Impak sebanyak RM6 bilion sebagai pemangkin kepada pertumbuhan sektor-sektor baharu bernilai tinggi.

Tuan Yang di-Pertua, bagi strategi ketiga, kerajaan memberi komitmen untuk memulihkan dan memangkin pembaharuan beberapa sektor tumpuan seperti industri pelancongan, kreatif, peruncitan, pertanian dan komoditi supaya dapat kembali beroperasi pada kapasiti maksimum. Sektor pelancongan merupakan industri yang terjejas teruk akibat pandemik COVID-19. Antara yang terkesan sepanjang tempoh ini ialah Encik Jasni Amir, pengarah urusan sebuah agensi pelancongan yang menumpukan kepada pakej haji dan umrah. Disebabkan COVID-19 dan penutupan pintu sempadan antarabangsa, syarikat Encik Jasni tidak dapat beroperasi sepenuhnya. Syarikat beliau bergantung kepada bantuan kerajaan, khususnya Program Subsidi Upah untuk mengekalkan pekerjaannya serta menjadualkan semula pinjaman bagi mengurangkan komitmen kewangannya.

Bagi membantu pihak seperti Encik Jasni, beberapa inisiatif utama dengan nilai keseluruhan RM1.6 bilion akan dilaksanakan pada tahun hadapan merangkumi:

- (i) pelaksanaan Program Subsidi Upah bersasar kepada pemain industri pelancongan. Kerajaan akan meneruskan inisiatif PSU khusus kepada pengusaha pelancongan yang mengalami penurunan pendapatan sekurang-kurangnya 30 peratus.

Dengan peruntukan sebanyak RM600 juta, inisiatif ini bakal memanfaatkan lebih 26,000 orang majikan dan 330,000 orang pekerja;

- (ii) pembiayaan khusus bagi sektor pelancongan sebanyak 600 juta ringgit di bawah *PENJANA Tourism Financing* dan *BPMB Rehabilitation Scheme*;
- (iii) Bantuan Khas kepada lebih 20,000 orang pengusaha pelancongan yang berdaftar di bawah Kementerian Pelancongan, Seni dan Budaya untuk tempoh tiga bulan dengan peruntukan RM85 juta;
- (iv) penyelenggaraan infrastruktur pelancongan dengan peruntukan RM50 juta termasuk Bangunan Sultan Abdul Samad serta Lembah Bujang di Kedah;
- (v) pemberian geran padanan bagi tujuan pembaikan kepada 738 hotel buah bajet yang berdaftar di bawah MOTAC serta geran pembaikan kepada pemilik inap desa berdaftar dengan peruntukan RM30 juta;
- (vi) pemberian geran padanan kepada syarikat yang menganjurkan program berkaitan seni dan budaya dengan peruntukan RM50 juta; dan
- (vii) dana galakan bagi tujuan aktiviti promosi serta galakan pelancongan domestik dengan peruntukan RM60 juta.

Pelepasan khas cukai pendapatan individu bagi perbelanjaan pelancongan domestik sehingga RM1,000 dilanjutkan sehingga tahun taksiran 2022. Kita harus menikmati keindahan serta kepelbagaian destinasi pelancongan dari taman eko rimba di Taman Eko Rimba Bukit Ayer di Perlis, warisan bersejarah di Kota A Famosa Melaka, pantai Teluk Cempedak di Pahang, Kampung Budaya di Kota Kinabalu dan Gunung Santubong di Sarawak.

Kerajaan akan menggiatkan lagi usaha pemulihan industri pelancongan kesihatan antarabangsa dengan kadar segera bagi memperkukuh kedudukan Malaysia sebagai destinasi pilihan pelancongan kesihatan dengan peruntukan RM20 juta kepada *Malaysia Healthcare Travel Council*.

■1730.

Selanjutnya, kerajaan bercadang untuk melanjutkan beberapa galakan cukai termasuk pengecualian cukai pendapatan kepada penganjur aktiviti kesenian dan kebudayaan, serta pertandingan sukan dan rekreasi bertaraf antarabangsa sehingga tahun taksiran 2025.

Pengecualian duti hiburan ke atas aktiviti hiburan termasuk taman tema dan panggung wayang di semua Wilayah Persekutuan dan pengecualian cukai pelancongan dilanjutkan lagi sehingga 31 Disember 2022. Pihak negeri juga disarankan untuk memberi pengecualian duti hiburan bagi menyokong pemulihan sektor ini.

Tuan Yang di-Pertua, dalam merancakkan semula aktiviti industri kreatif, agensi-agensi seperti FINAS, CENDANA dan MyCreative Ventures akan menggiatkan pelbagai inisiatif. Sejumlah RM188 juta disediakan, antaranya untuk meneruskan pelbagai inisiatif seperti Dana Kandungan Digital, projek Kandungan Multimedia Digital, Insentif Filem, Program Perkasa Modal Insan dan perlindungan PERKESO kepada golongan artis.

Sebagai tambahan, pada tahun hadapan kerajaan akan menjayakan Program Riuhan Keluarga Malaysia melalui dana padanan pinjaman pelaburan berjumlah RM20 juta. Langkah ini dijangka memberi 5,000 peluang pekerjaan baharu.

Nama Upin dan Ipin, Ejen Ali dan Boboboi terkenal bukan sahaja di negara kita tetapi tersohor serantau Asia Tenggara. Bagi mengetengahkan lebih banyak animasi tempatan ke persada antarabangsa, kerajaan memperuntukkan RM30 juta melalui Skim

Padanan Pinjaman Pelaburan bagi inisiatif Platform Animasi Negara yang akan dikendalikan oleh MyCreative Ventures.

Tuan Yang di-Pertua, industri peruncitan juga antara yang terjejas disebabkan pandemik. Bagi tahun 2022, tumpuan khas diberikan bagi membantu perusahaan sosial, halal, kraf tangan, pertanian dan usahawan tempatan untuk beralih kepada khidmat digital. Melihat kepada kejayaan kempen *Shop Malaysia Online* dan *Go-eCommerce Onboarding* yang telah memanfaatkan lebih daripada 500,000 orang usahawan tempatan, kerajaan akan meneruskan program ini dengan peruntukan RM250 juta.

Usahawan PMKS layak menerima manfaat sehingga RM2,000 bagi aktiviti penerapan e-dagang, latihan dalam pemasaran dan pembayaran digital. Sebagai inisiatif menyokong pemulihan sektor pelancongan, kerajaan menggalakkan penggunaan baucar *Shop Malaysia Online* di premis perniagaan dan pembelian tiket tempat tarikan pelancong seperti zoo dan taman tema.

Bagi merencanakan penghasilan dan pembelian produk tempatan, kerajaan komited untuk melaksanakan inisiatif-inisiatif menyokong produk hasil tangan tempatan dan produk khazanah alam melalui Kempen Beli Barangan Buatan Malaysia, Program Jualan Malaysia dan Program Khazanah Alam Industri Jualan Langsung dengan peruntukan RM33 juta.

Saya yakin ramai dalam kalangan kita pernah membeli Putu Bambu World yang dijual di hentian rehat dan rawat lebuhraya. Pengasasnya Encik Mohamad Hassan bermula dengan hanya sebuah gerai kecil pada tahun 2008 dan dengan papan tanda kadkod yang ditulis tangan. Hari ini, bilangan francais Putu Bambu World di seluruh negara telah pun mencecah 70 buah cawangan. Kepada yang berminat menjadi usahawan francais, kerajaan melalui PERNAS akan menyediakan RM74 juta, antara lain untuk menyediakan program latihan dan bimbingan perniagaan dan skim pembiayaan mudah kosong peratus selama enam bulan pertama berserta juga dengan moratorium.

Tuan Yang di-Pertua, kerajaan akan terus memacu pemodenan sektor pertanian dalam meningkatkan jaminan dan keselamatan makanan serta menjana pendapatan lebih tinggi dan menarik lebih ramai generasi muda agropreneur.

Pemberian subsidi dan insentif bagi industri pertanian dan perikanan akan diteruskan dengan peruntukan sebanyak RM1.7 bilion, antaranya sebanyak RM1.5 bilion bagi subsidi benih, baja, harga dan pengeluaran padi termasuk subsidi baja padi huma sebanyak RM40 juta. Insentif hasil tangkapan nelayan juga turut disediakan berjumlah RM150 juta.

Bagi tahun 2022, inisiatif bagi meningkatkan jaminan bekalan makanan berjumlah RM120 juta akan dilaksanakan seperti berikut:

- (i) pelbagai projek Jaminan Bekalan Makanan melibatkan pelbagai negeri termasuk Pembangunan Industri Akuakultur dan Estet Kerang-kerangan di Johor;
- (ii) Program Pemantapan Jaminan Bekalan Makanan Negara bagi menyediakan kemudahan logistik dan pusat penyimpanan stok bekalan makanan dan hasil pertanian segar berteknologi tinggi untuk petani dan pengusaha agromakanan;
- (iii) Program Bantuan Insentif Makanan Ternakan Ruminan melalui Skim Harga Bersubsidi Dedak Isirung Sawit bagi membolehkan penternak kecil ruminan mendapatkan bekalan makanan ternakan dengan harga lebih murah selaras dengan konsep ekonomi kitaran; dan
- (iv) Program Galakan Usahawan Tekno PKS bagi meningkatkan hasil pengeluaran tanaman dan pemprosesan makanan melalui aplikasi teknologi untuk manfaat 140 orang usahawan tani serta program.

Dalam usaha meningkatkan kawasan pertanian dan memberi peluang kepada golongan berpendapatan rendah dan belia termasuk graduan untuk menjana pendapatan, dicadangkan tanah terbiar dan tidak dibangunkan milik Kerajaan Persekutuan dan tanah Rizab Melayu disewakan bagi projek pertanian atau perniagaan. Melalui inisiatif ini, tanah-tanah tersebut juga dapat diuruskan secara optimum dan teratur.

Sebagai pelengkap, program pembiayaan sehingga RM1.25 bilion akan disediakan oleh Agrobank dan Bank Negara Malaysia melalui antaranya *AgroFood Facility* berjumlah RM500 juta dan Dana Pembiayaan Agromakanan oleh AgroBank berjumlah RM200 juta.

Tuan Yang di-Pertua, kerajaan memperuntukkan RM2.5 bilion bagi tahun 2022 untuk terus memperkasa pembangunan masyarakat luar bandar melalui program pembangunan komoditi. Daripada jumlah ini, RM1.3 bilion disalurkan kepada FELDA bagi tujuan pakej pemulihan dan pembangunan peneroka; RM495 juta untuk manfaat peserta FELCRA dan RM699 juta untuk kemajuan pekebun kecil bagi perusahaan getah di bawah RISDA.

Kerajaan akan melaksanakan Program Transformasi Perusahaan Getah Negara yang bertujuan menyatukan pekebun kecil, usahawan getah dan koperasi kecil dalam sebuah konsortium yang lebih besar, agar mampu untuk memproses getah sekerap ke bentuk getah krep.

Bagi membantu meningkatkan taraf sosioekonomi pekebun kecil kategori B40, kerajaan akan memperkenalkan dan memperluas penggunaan teknologi *RRIM Hydrobest* kepada pekebun kecil melalui geran padanan.

Kerajaan juga bersetuju untuk meneruskan Bantuan Musim Tengkujuh untuk membantu meringankan beban sara hidup bagi 320,000 orang pekebun kecil yang kehilangan pendapatan semasa musim tengkujuh dengan peruntukan RM190 juta.

Kerajaan juga akan memberikan perlindungan takaful kepada semua ahli peladang PPK seluruh Malaysia di bawah Skim Perlindungan Takaful *Smart Card* Peladang dengan peruntukan sebanyak RM5 juta.

Selanjutnya, bagi menyokong industri kelapa sawit, kerajaan memperuntukkan RM35 juta bagi melaksanakan Skim Rangsangan Tanam Semula Sawit Pekebun Kecil dan RM20 juta untuk usaha menangani kempen anti-minyak sawit di peringkat antarabangsa.

Akhir sekali, untuk tahun hadapan, kerajaan bersetuju menaikkan nilai ambang kenaan levi keuntungan luar biasa kelapa sawit bagi Semenanjung Malaysia daripada RM2,500 kepada RM3,000 dan bagi Sabah dan Sarawak daripada RM3,000 kepada RM3,500. Manakala kadar levi Sabah dan Sarawak diselaraskan kepada tiga peratus seperti mana kadar levi di Semenanjung.

Tuan Yang di-Pertua, fokus ketiga ialah ekonomi yang makmur dan mampan. Kerajaan komited untuk mengukuhkan agenda pembangunannya supaya pertumbuhan kekal mampan dan inklusif. Di samping itu, Bajet 2022 akan terus menyokong pelaksanaan RMKe-12, yang memberi keutamaan kepada tiga tema iaitu penjana semula ekonomi, kesejahteraan dan inklusiviti, dan kemampanan, ke arah Keluarga Malaysia yang makmur sejahtera. Di bawah fokus ini, penumpuan akan diberikan kepada agenda kelestarian, merapatkan jurang ekonomi, konsolidasi fiskal dan kemampanan hasil serta mendokong penyampaian perkhidmatan awam.

Strategi pertama di bawah fokus ketiga adalah untuk mengukuhkan Agenda Kelestarian negara. Kita komited untuk memenuhi Matlamat Pembangunan Mampan (SDG) dan penggubalan bajet tahunan sudah mula dijangka kepada 17 SDG. Selain itu, bajet kali ini dan tahun-tahun seterusnya juga akan dijangka kepada *green budgeting* bagi beralih ke arah pelaksanaan projek dan program pembangunan bersifat mesra alam.

Perubahan iklim merupakan isu sejagat dan impaknya adalah sama buruk seperti pandemik yang kita alami hari ini. Baru-baru ini, Yang Amat Berhormat Perdana Menteri telah menzahirkan komitmen untuk menjadikan Malaysia sebagai sebuah negara neutral karbon seawal-awalnya pada tahun 2050. Komitmen ini memerlukan negara untuk

memacu pembaharuan supaya pertumbuhan kekal mampan dan berdaya saing di pasaran global.

Bagi memenuhi sasaran neutral karbon, inisiatif *Voluntary Carbon Market* akan dilancarkan di bawah kendalian Bursa Malaysia. Inisiatif ini akan bertindak sebagai platform sukarela bagi dagangan kredit karbon antara pemilik aset hijau dengan mana-mana entiti ke arah peralihan amalan rendah karbon.

Selain itu, untuk membantu PMKS meningkatkan amalan lestari dan rendah karbon seperti menambah penggunaan bahan mentah lestari dan tenaga boleh diperbaharui, BNM akan menyediakan Kemudahan Peralihan Kepada Rendah Karbon dengan nilai dana sebanyak RM satu bilion secara padanan dengan dana yang setara daripada institusi kewangan peserta.

Kerajaan melihat potensi kenderaan elektrik (EV) yang memiliki ciri-ciri *energy efficient vehicle* sebagai usaha meminimumkan pencemaran asap kenderaan ke udara.

■1740

Bagi menyokong pembangunan industri EV tempatan, kerajaan bercadang untuk memberikan pengecualian sepenuhnya ke atas duti import, duti eksais dan cukai jualan bagi kenderaan EV. *[Tepuk]* Pengecualian cukai jalan sehingga 100 peratus juga diberikan kepada kenderaan berkenaan. *[Tepuk]* Di samping itu, pelepasan cukai pendapatan individu sehingga RM2,500 turut diberikan ke atas kos pembelian dan pemasangan, sewaan dan sewa beli kemudahan serta bayaran yuran langganan kemudahan pengecasan EV.

Tuan Yang di-Pertua, keindahan alam semula jadi dan kepelbagaian biodiversiti negara merupakan khazanah yang tidak ternilai harganya. Bagi tahun 2022, kerajaan menyediakan RM450 juta kepada pelbagai kementerian untuk melaksanakan beberapa inisiatif antaranya seperti berikut:

- (i) projek pemeliharaan alam seperti *Penang Hill Biosphere Reserve* dan *Tasik Chini Reserve* serta projek pemuliharaan alam menangani hakisan pantai di Pantai Merdeka di Kedah dan mengatasi banjir di Melaka;
- (ii) program memperkasa penglibatan komuniti tempatan, veteran tentera dan Orang Asli seperti suku Jahai, sebagai pengawal biodiversiti kawasan hutan dengan pertambahan pengambilan peronda sehingga 1,000 orang;
- (iii) pemberian bantuan bagi kos operasi zoo, usaha meningkatkan pembiakan Harimau Malaya dan pelaksanaan program *Frozen Zoo* untuk memelihara kelangsungan spesies terancam;
- (iv) Kempen Penanaman 100 juta Pokok dengan sasaran 20 juta pokok setahun; dan
- (v) geran sokongan bagi menyokong peranan *World Wildlife Fund*, Kumpulan Rentas Parti Parlimen Malaysia serta Rakan Alam Sekitar.

Bagi menerapkan pelaksanaan *Ecological Fiscal Transfer* (EFT) bagi memelihara biodiversiti, peruntukan EFT berjumlah RM70 juta akan disediakan setiap tahun kepada semua negeri dan mekanisme pelaksanaannya diperkukuh melalui kriteria ekologi berasaskan keberhasilan. *[Minum air]*

Tuan Yang di-Pertua, sejak pandemik bermula, pelbagai pihak terutamanya NGO, GLC, perusahaan sosial dan komuniti telah memainkan peranan yang berkesan sebagai ejen di lapangan bagi menyokong usaha kerajaan membangunkan sosioekonomi rakyat. Pada tahun ini, kerajaan bersama-sama Yayasan Hasanah telah membiayai pelbagai inisiatif untuk golongan rentan.

Satu contoh penerima Geran Khas Hasanah ialah *Earth Heir* iaitu sebuah perusahaan sosial yang mempromosi barang-barang kraf mesra alam yang dihasilkan

oleh komuniti tempatan. Saudari Sasibai Kimis, pengasas *Earth Heir* bercita-cita besar untuk membantu penghasil kraf ini mengembangkan pendapatan mereka secara mampan. *Earth Heir* dan suku kaum Dusun Minokok di Sabah telah bekerjasama untuk menghasilkan beg yang saya gunakan untuk membawa ucapan Bajet 2022 hari ini. *[Tepuk]*

Bagi tahun hadapan, sejumlah RM100 juta akan terus disediakan secara geran padanan dengan sumbangan yayasan milik GLC kepada NGO untuk membiayai pelbagai program sosial membantu golongan rentan daripada segi pendidikan, penjaan pendapatan dan kesihatan mental.

Pada masa yang sama, bagi memastikan perusahaan sosial seperti *Earth Heir* dapat terus berkembang dan membantu golongan sasaran mereka, kerajaan bercadang untuk memberikan pengecualian cukai ke atas semua pendapatan perusahaan sosial sehingga tiga tahun taksiran berdasarkan kepada tempoh sah laku akreditasi yang diluluskan oleh Jawatankuasa Bersama Akreditasi oleh Kementerian Pembangunan Usahawan dan Koperasi serta Yayasan Hasanah.

Program Perolehan Impak Sosial Kerajaan yang telah diperkenalkan secara rintis sebelum ini bertujuan meningkatkan peluang perusahaan sosial untuk menyertai perolehan kerajaan. Mulai tahun hadapan, inisiatif ini akan diperluaskan pelaksanaannya kepada semua kementerian.

Di samping itu, kerajaan juga memperuntukkan RM14 juta kepada *United Nations Development Programme* sebagai menyokong usaha mereka menjalankan pelbagai inisiatif antaranya mewujudkan aktiviti pelancongan selamat dan aktiviti restorasi di Mersing, Johor dan Manjung, Perak.

Akhir sekali, sebagai galakan kepada penjawat awam untuk turut serta menyumbang tenaga dalam khidmat masyarakat, cuti tanpa rekod maksimum lima hari setahun dibenarkan dengan pertubuhan yang diluluskan.

Tuan Yang di-Pertua, Malaysia komited dalam memenuhi obligasinya sebagai penandatangan Perjanjian Paris. Pada April lalu, kerajaan berjaya menerbitkan Sukuk Kelestarian berdaulat yang pertama di dunia menerusi terbitan berjumlah USD800 juta. Sukuk ini telah dilanggan melebihi 5.6 kali yang mencerminkan keyakinan pelabur terhadap negara. *[Tepuk]* Bagi tahun hadapan, kerajaan akan menerbitkan Sukuk Kelestarian dalam Ringgit Malaysia sehingga RM10 bilion untuk disalurkan kepada projek sosial atau mesra alam yang layak.

Tuan Yang di-Pertua, strategi kedua dalam fokus ini adalah untuk merapatkan jurang ekonomi merentas dimensi. Tahun 2022 akan turut menumpukan kepada usaha melaksanakan projek-projek utama negara yang berupaya memberi limpahan ekonomi kepada penduduk setempat di samping merapatkan jurang ekonomi antara lokaliti. Bagi memastikan usaha merangsang pemulihan ekonomi dipergiat, kerajaan akan meneruskan pelaksanaan projek pembangunan infrastruktur negara bernilai RM3.5 bilion, antaranya pembinaan Lebuhraya Pan Borneo dan *Central Spine Road*.

Bagi merancakkan lagi aktiviti pembangunan infrastruktur berimpak tinggi secara kerjasama awam swasta, kerajaan memperuntukkan dana permulaan sebanyak RM200 juta menerusi pewujudan Dana Mudah Cara Infrastruktur Ketiga di bawah seliaan Unit Kerjasama Awam Swasta (UKAS), Jabatan Perdana Menteri. Selanjutnya, kerajaan juga akan terus melaksanakan projek-projek kecil dan sederhana bernilai RM2.9 bilion yang dikhususkan kepada kontraktor kelas G1 ke G4 di seluruh negara. Peruntukan ini antaranya melibatkan projek selenggara jalan, baik pulih infrastruktur dan peralatan usang universiti awam, politeknik dan kolej komuniti serta projek-projek lain melibatkan ameniti sosial di luar bandar.

Tuan Yang di-Pertua, keseimbangan pembangunan antara negeri dan wilayah adalah penting bagi memastikan kesemua ahli Keluarga Malaysia dapat menikmati hasil pembangunan. Bagi lima koridor wilayah pembangunan ekonomi, projek-projek pembangunan akan diteruskan dengan peruntukan sejumlah RM690 juta merangkumi enam projek baharu dan 66 projek sambungan seperti projek Pertanian Pintar di Igan, Sarawak.

Kerajaan juga akan prihatin membantu kerajaan negeri meningkatkan pembangunan ekonomi negeri. Sehubungan itu, peruntukan khusus berjumlah RM260 juta iaitu RM20 juta bagi setiap negeri akan disediakan bagi memfokuskan kepada projek berkenaan jaminan makanan, pelancongan serta pemeliharaan dan pemuliharaan alam sekitar.

Seterusnya, Sabah dan Sarawak akan menerima peningkatan peruntukan perbelanjaan pembangunan masing-masing kepada RM5.2 bilion dan RM4.6 bilion. Peruntukan ini antaranya adalah untuk melaksanakan projek infrastruktur air, elektrik, dan jalan raya, serta kemudahan pendidikan dan kesihatan.

Usaha bank bergerak yang dimulakan di Sarawak tahun ini seperti di Pekan Sungai Asap, Belaga mendapat sambutan memberangsangkan. Penduduk luar bandar datang beramai-ramai untuk menggunakan perkhidmatan bank bergerak yang disediakan oleh BSN. Baru-baru ini, perkhidmatan ini juga diluaskan ke Sabah atas usaha Yang Berhormat Sipitang. Tahun hadapan, sebanyak tambahan 20 lagi bank bergerak dijangka mula beroperasi merangkumi 250 kawasan dan mukim di luar bandar terutamanya di Sabah dan Sarawak.

Tuan Yang di-Pertua, dalam menyediakan kemudahan jalur lebar terkini kepada Keluarga Malaysia, pelaksanaan inisiatif Jalinan Digital Negara (JENDELA) akan terus dipergiat. *[Minum air]* Bagi tahun 2022, kerajaan menyediakan RM700 juta untuk meneruskan usaha ketersambungan digital di 47 kawasan perindustrian dan 630 buah sekolah terutamanya di luar bandar.

Bagi memastikan golongan penduduk di PPR tidak ketinggalan, kerajaan juga memperuntukkan RM30 juta bagi menyediakan kemudahan *internet* di 40 PPR sedia ada.

Penyediaan perkhidmatan 5G bakal melakar landskap teknologi baharu dan menawarkan pengalaman pengguna yang lebih baik dan pantas. Di samping itu, ia juga merapatkan jurang digital serta mencipta peluang pekerjaan baharu. Bagi tahun 2022, perkhidmatan 5G akan diperluas kepada 36 peratus dari kawasan kepadatan tinggi termasuk di bandar-bandar utama di Johor, Selangor, Pulau Pinang, Sabah dan Sarawak.

Untuk meningkatkan penerapan digital dalam kalangan PMKS, kerajaan akan menambah baik inisiatif Skim Geran Pendigitalan PKS. Untuk tahun 2022, jumlah dana bagi skim ini telah dinaikkan kepada RM200 juta dengan RM50 juta dikhususkan untuk usahawan mikro bumiputera di luar bandar.

Bagi menggiatkan lagi transformasi pendigitalan perniagaan dalam kalangan usahawan luar bandar, Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia akan juga mentransformasikan 600 Pusat Ekonomi Digital Keluarga Malaysia sebagai pusat sehati untuk membimbing usahawan mikro menggunakan teknologi digital.

■1750

Nomad digital ialah golongan yang menjana pendapatan secara dalam talian tanpa lokasi fizikal yang tetap. Golongan ini berpotensi menyumbang kepada ekonomi negara terutamanya sebagai pelancong. Untuk memanfaatkan perkembangan ini, kerajaan akan memperkenalkan program Malaysia Digital Nomad untuk mewujudkan komuniti dan ekosistem nomad digital di Malaysia dengan menggunakan sektor pelancongan sebagai pemangkin.

Tuan Yang di-Pertua, kerajaan telah menangani krisis pandemik COVID-19 dalam keadaan ruang fiskal yang sempit memandangkan ekonomi masih belum pulih sepenuhnya dan kutipan hasil yang terjejas. Oleh itu, kerajaan terpaksa bergantung kepada sumber hasil bukan cukai di samping meningkatkan hutang statutorinya bagi memastikan pakej bantuan dan rangsangan serta projek pembangunan dapat diteruskan. Bagi tahun 2022 iaitu tahun pemulihan ekonomi, reformasi dan pengukuhan fiskal akan dimulakan bagi membina semula benteng ketahanan fiskal negara dalam menghadapi cabaran di masa hadapan.

Bagi inisiatif pertama, kerajaan berhasrat untuk memperkenalkan Akta Tanggungjawab Fiskal dengan tujuan meningkatkan tadbir urus, akauntabiliti dan

ketelusan dalam pengurusan fiskal negara bagi memastikan kemampunan fiskal dan menyokong kestabilan ekonomi makro.

Seperti yang telah saya maklumkan, Kertas Konsultasi Awam berkenaan akta tersebut telah diterbitkan dan semua maklum balas konstruktif akan dipertimbangkan untuk menambah baik draf yang sedang disediakan. Kerajaan bercadang untuk membentangkan akta ini pada tahun hadapan.

Selain itu, kerajaan juga sedang melaksanakan *Public Expenditure Review* dengan kerjasama Bank Dunia bagi memastikan kecekapan dan keberkesanan perbelanjaan awam tanpa menjejaskan sistem penyampaian awam. Dengan itu, produktiviti perbelanjaan awam dapat ditingkatkan bagi memastikan nilai faedah terbaik bagi setiap ringgit duit rakyat.

Sebagai inisiatif kedua, langkah kemampunan hasil dan selaras dengan amalan di peringkat antarabangsa, kerajaan bercadang untuk memberikan layanan cukai sama rata seperti berikut:

- (i) kadar duti setem nota kontrak dinaikkan daripada 0.1 peratus kepada 0.15 peratus dan had duti setem RM200 setiap nota kontrak dimansuhkan. Pada masa yang sama, aktiviti pembrokeran dagangan saham tersenarai tidak lagi dikenakan cukai perkhidmatan;
- (ii) cukai pendapatan dikenakan kepada pemastautin di Malaysia ke atas pendapatan yang terbit daripada sumber luar negara dan diterima di Malaysia mulai 1 Januari 2022;
- (iii) cukai jualan dikenakan ke atas barang bernilai rendah dari luar negara yang dijual oleh peniaga dalam talian dan dihantar kepada pengguna di Malaysia melalui perkhidmatan kurier udara;
- (iv) cukai perkhidmatan dikenakan ke atas penghantaran barang yang disediakan oleh penyedia perkhidmatan termasuk platform e-Dagang kecuali perkhidmatan penghantaran makanan dan minuman serta perkhidmatan logistik;
- (v) Program Khas Pengakuan Sukarela Jabatan Kastam Diraja Malaysia diperkenalkan secara berfasa dengan insentif remisi penalti sebanyak 100 peratus bagi fasa pertama dan remisi penalti sebanyak 50 peratus bagi fasa kedua. Remisi cukai juga akan dipertimbangkan bagi kes tertentu;
- (vi) Sijil Pematuhan Cukai Lembaga Hasil Dalam Negeri Malaysia akan dijadikan sebahagian prasyarat untuk syarikat menyertai perolehan kerajaan bermula 1 Januari 2023; dan
- (vii) penggunaan nombor pengenalan cukai (atau TIN) akan dilaksanakan mulai tahun 2022 bagi memperluaskan asas cukai pendapatan.

Dalam meningkatkan disiplin fiskal dan ketelusan serta melengkapi program Strategi Hasil Jangka Sederhana serta kajian insentif cukai yang sedang diusahakan, Penyata Perbelanjaan Cukai akan diterbitkan. Ini penting dalam menentukan kos yang ditanggung kerajaan berhubung pemberian insentif cukai, pengecualian cukai secara *one-off* dan penetapan dasar cukai lain.

Tuan Yang di-Pertua, berikutan krisis pandemik COVID-19, keperluan meningkat untuk membiayai golongan rakyat yang terjejas. Bagi memastikan sistem kesihatan awam lebih berdaya tahan dalam menghadapi sebarang ancaman pada masa hadapan, kerajaan bercadang untuk memperkenalkan cukai khas secara *one-off* kepada syarikat yang menjana pendapatan tinggi. Dengan nama Cukai Makmur, syarikat dengan pendapatan bercukai sehingga RM100 juta pertama akan dikenakan cukai pendapatan pada kadar 24 peratus dan pendapatan bercukai selebihnya akan dikenakan cukai pendapatan pada kadar 33 peratus bagi tahun taksiran 2022. [*Tepuk*]

Tuan Yang di-Pertua, perkhidmatan awam merupakan tunjang dalam usaha kita menangani pandemik COVID-19. Kerajaan amat menghargai sokongan dan pengorbanan setiap penjawat awam dalam melaksanakan program dan projek serta pelbagai pakej bantuan dan rangsangan selama ini. Strategi keempat di bawah fokus ketiga adalah untuk terus mendokong penyampaian perkhidmatan awam. Usaha memberikan perkhidmatan berintegriti dan menentukan ketelusan tadbir urus kerajaan akan terus dipergiat bagi memastikan penyampaian terbaik kepada rakyat.

Bagi memacu transformasi digital dalam perkhidmatan kerajaan, inisiatif MyDIGITAL telah dilancarkan pada 19 Februari lalu. Pelaksanaan projek Identiti Digital Nasional akan dimulakan pada tahun 2022 dan merupakan satu platform pengesahan pengenalan diri bagi membolehkan kesalinghubungan pelbagai sistem transaksi untuk memudahkan pengguna berurusan secara digital dan selamat.

Selain itu, MyDIGITAL juga menyasarkan penggunaan 80 peratus *cloud storage* dalam perkhidmatan kerajaan pada tahun 2022. Oleh itu, inisiatif *Digital First Programme* akan diperkenalkan bagi meningkatkan usaha penggunaan pengkomputeran awan. Secara tidak langsung, inisiatif ini akan meminimumkan penggunaan storan fizikal dan membudaya konsep tanpa kertas.

Jika dahulu, rakyat perlu pergi ke kaunter-kaunter dan pejabat kerajaan sekiranya ingin berurusan atau mendapatkan sebarang perkhidmatan. Kini, komitmen untuk memastikan rakyat terutamanya kumpulan tumpuan mendapat akses yang pantas kepada perkhidmatan kerajaan, pelbagai usaha dipergiat antaranya melalui program klinik bergerak, pemberian vaksin COVID-19 bergerak dan bank bergerak.

Bagi tahun hadapan, kerajaan akan meluaskan perkhidmatan klinik bergerak oleh hospital pengajar universiti sebagai usaha menambah akses saringan dan pendidikan kesihatan di kawasan-kawasan tumpuan. Selain itu, sebagai tambahan, Jabatan Pengangkutan Jalan juga akan menyediakan sebanyak 20 buah kaunter bergerak JPJ khusus untuk manfaat penduduk pedalaman. *[Tepuk]*

Bagi meneruskan akses perkhidmatan kerajaan pada luar waktu pejabat, sebanyak 100 kiosk dengan fasiliti lengkap komputer akan disediakan di UTC untuk memudahkan orang awam yang ingin berurusan dengan pihak JPJ seperti proses memperbaharui lesen memandu. *[Yang Berhormat Menteri Kewangan minum air]*

Tuan Yang di-Pertua, sejak COVID-19 mula membarah di tanah air kita, penjawat awam ialah perawatnya yang setia, yang menatang kita bagi sebuah keluarga tanpa jemu dan leka. Dalam mengharungi episod duka ini, anggota barisan hadapan, juga disambut keringat sukarelawan telah sama-sama menjayakan setiap agenda kerajaan dengan berkesan. Terima kasih, terima kasih, terima kasih kami ucapkan. *[Tepuk]*

Oleh itu bagi tahun hadapan, kerajaan bercadang untuk menambah baik beberapa kemudahan anggota perkhidmatan awam seperti berikut:

- (i) menurunkan kadar keuntungan skim pembiayaan komputer dan telefon pintar untuk penjawat awam daripada empat kepada dua peratus;
- (ii) memperuntukkan RM365 juta antaranya bagi menyelenggara kuarters dan bangunan guna sama di bawah seliaan Bahagian Pengurusan Hartanah; *[Tepuk]*
- (iii) meneruskan inisiatif Perlindungan Kemalangan Diri sehingga RM100 ribu untuk manfaat 40 ribu peminjam baharu LPPSA. Skop perlindungan ini akan diperluas dengan penambahan tiga jenis perlindungan baharu merangkumi hilang upaya separa, sebahagian dan kekal, badal haji serta perbelanjaan pemulihan kecederaan disebabkan kemalangan;
- (iv) meningkatkan Kadar Bayaran Insentif Pengawasan Banduan daripada RM150 kepada RM200 sebulan yang bakal memanfaatkan lebih 14 ribu pegawai penjara. Sebagai tambahan, elaun ini juga dipanjangkan kepada 775 pegawai kader di institusi-

institusi penjara yang terlibat dalam tugas pengawasan banduan;
[Tepuk]

- (v) meningkatkan Elaun Penugasan Sukarelawan Simpanan Polis (PVR) daripada RM7.80 kepada RM9.80 sejam untuk pegawai; dan daripada RM6 kepada RM8 sejam untuk anggota. [Tepuk]
Kenaikan ini bakal memanfaatkan hampir 10 ribu PVR; dan
- (vi) memberikan bayaran insentif sebanyak RM200 kepada Pembantu Pembangunan Masyarakat Gred S19 dan Pembantu Perawatan Kebajikan Gred U11 dan U14 yang bertugas di 24 institusi kebajikan atas jasa dan pengorbanan mereka yang terlibat secara langsung dalam perkhidmatan menjaga dan merawat penghuni warga emas, OKU dan pesakit mental. [Tepuk]

Dalam menangani krisis COVID-19, ramai penjawat awam terutamanya barisan hadapan tetap komited kepada tugasannya dan antaranya tidak berpeluang bercuti. Bagi mengiktiraf pengorbanan tersebut, sukacita diumumkan gantian cuti rehat dinaikkan daripada maksimum 150 hari kepada 160 hari. [Tepuk]

■1800

Di samping itu, kerajaan juga akan melaksanakan kemudahan membenarkan penebusan awal GCR sehingga 50 peratus atau 80 hari. Kemudahan ini mengambil kira keperluan penjawat awam seperti menunaikan haji atau membiayai pengajian tinggi anak.

Bagi menghargai jasa dan pengorbanan penjawat awam dalam menggalas tanggungjawab menyampaikan perkhidmatan kepada rakyat terutamanya semasa negara mengharungi tempoh yang penuh cabaran ini.

Kerajaan mengumumkan Bantuan Khas Kewangan kepada 1.3 juta orang penjawat awam Gred 56 dan ke bawah sebanyak RM700 dan satu juta pesara kerajaan sebanyak RM350 dengan implikasi kewangan sebanyak RM1.3 bilion. Diharapkan semua bantuan ini dapat menjadi pemangkin kepada penjawat awam untuk terus berkhidmat dengan penuh dedikasi.

Semua inisiatif yang dibentangkan pada hari ini tidak akan bermakna sekiranya pelaksanaannya tidak sampai kepada ahli Keluarga Malaysia dengan tuntas dan berkesan. Sehubungan itu, Yang Amat Berhormat Perdana Menteri akan mempengerusikan sebuah Jawatankuasa Pemantauan yang diselaraskan oleh Kementerian Kewangan bagi memastikan semua inisiatif Bajet 2022 berjaya mencapai objektif yang disasarkan.

Tuan Yang di-Pertua, Ahli-ahli Yang Berhormat, saudara dan saudari yang merupakan Keluarga Malaysia kita, hingga kini tiba kita di penghujung pembentangan ini.

Hampir usai amanah yang diberikan, berlabuh kita di muara senja, sauh sudah labuh, pendayung sudah sandar, Mualim tidak sabar menanti jeda.

Maka berpeganglah kita kepada ibrah yang terkandung dalam ayat 32, surah Al-Qalam. Setelah segala usaha, berserahlah kita pada yang maha esa. Semoga Allah SWT menganugerahkan bagi kita sesuatu yang lebih baik daripada hari ini.

Beberapa Ahli: [Bercakap tanpa menggunakan sistem pembesar suara] Amin.

Datuk Seri Utama Tengku Zafrul bin Tengku Abdul Aziz: Namun ketahuilah perjuangan menentang wabak ini belum berakhir. Nasib rakyat masih perih, barisan hadapan kita belum pulang daripada perbatasan ke pangkuan Keluarga Malaysia. Peperangan masih membara di luar sana. Akan tetapi, kita sudah hampir di ambang kemenangan. Yakinkan kita dekat sekali. Cukup dekat. Justeru, dalam Dewan yang mulia ini, saya mohon Ahli-ahli Yang Berhormat semua, dukunglah belanjawan ini. [Tepuk]

Suara tuan puan ada hikmat melindungi rakyat, memberi kita kudrat, melawan musuh wabak durjana, belanjawan ini kita tebar bersama, kukuh bagai waja, besi jadi kersani, belanjawan ini perisai pelindung keluarga kita, daripada suasana bahaya ke puncak jaya.

Dari Dewan yang mulia ini, berikanlah rakyat kita khabar yang baik-baik belaka bahawa bajet ini milik mereka. Suara kita, milik mereka bahawa kemenangan itu milik mereka. *Wabillahirtaufik walhidayah wassalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh*.

Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan. *[Tepuk]*

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat Menteri Kewangan. Ada sesiapa yang menyokong?

Menteri Kanan Kerja Raya [Dato' Sri Haji Fadillah bin Yusof]: Tuan Yang di-Pertua...

Menteri Kanan Perdagangan Antarabangsa dan Industri [Dato' Seri Mohamed Azmin bin Ali]: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menyokong. Maaf.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat Menteri.

USUL

ANGGARAN PEMBANGUNAN 2022

Menteri Kewangan [Datuk Seri Utama Tengku Zafrul bin Tengku Abdul Aziz]: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan bahawa Usul di atas nama saya di dalam *Aturan Urusan Mesyuarat* yang berbunyi;

“Bahawa Dewan ini mengikut subseksyen 4(3) Akta Kumpulan Wang Pembangunan 1966 [*Akta 406*] membuat ketetapan iaitu satu jumlah wang sebanyak tidak lebih daripada tujuh puluh tujuh bilion ringgit dan enam ratus juta ringgit (RM77,600,000,000) dibelanjakan daripada Kumpulan Wang Pembangunan bagi tahun 2022, dan bagi tujuan dan butiran Perbelanjaan Pembangunan yang dinyatakan di bawah Maksud Pembangunan atau (“P”) dalam senarai Anggaran Perbelanjaan Persekutuan 2022, yang dibentangkan sebagai Kertas Perintah 32 Tahun 2021, adalah diuntukkan di bawah Maksud-maksud yang berkenaan, jumlah-jumlah yang bersetentangan dengan butiran-butiran itu di ruangan enam dan tujuh senarai tersebut.”

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat Menteri Kewangan. Ada sesiapa yang menyokong?

Menteri Kanan Kerja Raya [Dato' Sri Haji Fadillah bin Yusof]: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menyokong.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat Menteri. Ahli-ahli Yang Berhormat, mengikut peruntukan Peraturan Mesyuarat 66(3), perbahasan di atas usul-usul bagi Bacaan Kali Yang Kedua atas Rang Undang-undang Perbekalan 2022 dan Usul Anggaran Perbelanjaan Pembangunan Tahun 2022, hendaklah ditangguhkan kepada suatu tarikh yang tidak kurang daripada dua hari, setelah usul-usul tersebut dicadangkan dan disokong.

Ahli Yang Berhormat, QR Kod Teks Ucapan Belanjawan 2022 oleh Yang Berhormat Menteri Kewangan tadi, telah dimasukkan ke dalam *laptop* di atas meja Ahli-ahli Yang Berhormat. Ahli-ahli Yang Berhormat boleh mendapatkan teks ucapan tersebut dengan mengimbas atau *scan* QR Kod tersebut.

Dengan demikian, mesyuarat Dewan hari ini ditangguhkan sehingga jam 10 pagi hari Isnin, 1 November 2021. *Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh*, salam sejahtera dan selamat petang.

[Dewan ditangguhkan pada pukul 6.05 petang]